EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 5.5.2021
COM(2021) 223 final

2021/0114 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

siseturgu moonutavate välisriigi subsiidiumide kohta

{SEC(2021) 182 final} - {SWD(2021) 99 final} - {SWD(2021) 100 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Liit (EL) on tihedalt seotud maailmamajandusega. 2019. aastal oli kaubavahetuse ja teenustekaubanduse maht 5 984 miljardit eurot,[1] mis moodustab üleilmsest kaubandusest 16,4 %. Selle tulemusena moodustab kaubandus ELi sisemajanduse koguproduktist (SKP) ligi 35 %, sealjuures sõltub 35 miljonit töökohta ELis ekspordist. Toodete, teenuste ja kapitali liikumine ELi ning sellest väljapoole aitab kaasa selle majanduskasvule konkurentsivõime suurendamise, töökohtade loomise, innovatsiooni soodustamise ja uute turgude avamise abil[2].

2017. aastal oli kolmandik maailma investeeringutest suunatud 28 ELi liikmesriiki, kus asub ligikaudu 100 000 välisriigi üksustele kuuluvat äriühingut[3]. Välismaised otseinvesteeringud on teretulnud tööhõive (16 miljonit töökohta[4]), majanduskasvu ja konkurentsivõime allikas.

Tugev, avatud ja konkurentsivõimeline ühtne turg võimaldab nii Euroopa kui ka välisriikide äriühingutel konkureerida võrdsetel tingimustel, kuivõrd siseturul on tagatud võrdsed tingimused. Sellest tulenevalt esitas komisjon 10. märtsil 2020 Euroopa uue tööstusstrateegia,[5] milles määrati kindlaks Euroopa kava, mis võimaldab ELi tööstusel juhtida rohe- ja digipööret, tuginedes konkurentsile, avatud turgudele, maailmamastaabis tipptasemel teadustegevusele ja tehnoloogiale ning tugevale ühtsele turule. EL järgib avatud strateegilise autonoomia mudelit,[6] kujundades maailmamajanduse juhtimise süsteemi ja arendades vastastikku kasulikke kahepoolseid suhteid, kaitstes ühtlasi oma siseturgu ebaausate tavade ja kuritarvituste eest. 18. veebruaril 2021 vastu võetud teatises kaubanduspoliitika läbivaatamise kohta määrati kindlaks suund avatud, kestlikule ja jõulisele kaubanduspoliitikale, mis tugineb avatusele kui strateegilisele valikule ning millel on ka vahendid ebaausate kaubandustavade vastu võitlemiseks[7].

Näib, et viimastel aastatel on välisriigi subsiidiumidel olnud mõnel juhul moonutav mõju ELi siseturule, luues ebavõrdsed konkurentsitingimused. Kuigi kolmandate riikide antud

---

1 Kaubanduse peadirektoraadi 2020. aasta augusti statistiline juhend, v.a ELi-sisene kaubandus; https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/may/tradoc_151348.pdf

2 Komisjoni aruanne kaubanduspoliitika strateegia „Kaubandus kõigile“ rakendamise kohta: „Edumeelse kaubanduspoliitika kujundamine üleilmastumise ohjamiseks“ (COM(2017) 491 final).

3 Eurostat, Foreign AffiliaTes Statistics (FATS), „Foreign control of enterprises by economic activity and a selection of controlling countries“ (alates 2008) [fats_g1a_08]. Näitaja 100 000 hõlmab Ühendkuningriiki osana 28st ELi liikmesriigist. Esialgsetest andmetest nähtub, et tõenäoliselt jääb see näitaja EL 27 puhul enam-vähem samaks. 2018. aastal kuulus hinnanguliselt 84 000 ettevõtet EL 27s välisriigi üksustele (v.a Ühendkuningriik), samas kui vahemikus 2015–2017 oli ülejäänud EL 27s umbes 18 000 Ühendkuningriigi ettevõtet.

4 Komisjoni talituste töödokument Euroopa Liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute kohta (SWD(2019) 108 final), mis on jätk komisjoni 13. septembri 2017. aasta teatisele „Välismaiste otseinvesteeringute soodustamine ja esmatähtsate huvide kaitsmine“.

5 Komisjoni teatis „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020) 102 final), ajakohastatud 2021. aastal. Vt ka komisjoni teatis „Euroopa majandus- ja finantssüsteem: avatuse, tugevuse ja vastupidavuse edendamine“ (COM(2021) 32).

6 Komisjoni teatis „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ (COM(2020) 456 final).Vt ka komisjoni teatis „Euroopa majandus- ja finantssüsteem: avatuse, tugevuse ja vastupidavuse edendamine“ (COM(2021) 32).

7 Komisjoni teatis „Kaubanduspoliitika läbivaatamine – avatud, kestlik ja jõuline kaubanduspoliitika“ (COM(2021) 66 final).

subsiidiumide kohta on ikka veel üldiselt vähe teavet, on üha rohkem juhtumeid, kus näib, et välisriigi subsiidiumid on hõlbustanud ELi ettevõtjate omandamist, mõjutanud investeerimisotsuseid, moonutanud teenustekaubandust või mõjutanud muul viisil nende saajate käitumist ELi turul, kahjustades ausat konkurentsi[8].

Selles kontekstis võivad välisriigi subsiidiumid esineda eri vormides, nt nullintressiga laenud, piiramatud riigigarantiid, maksuvabastused või -vähendused seoses välisinvesteeringute või kaubandusega või sihtotstarbeline riiklik rahastus. Paljudel juhtudel oleksid need problemaatilised, kui neid annaksid ELi liikmesriigid ja neid hinnataks ELi riigiabi eeskirjade alusel.

Alates 2017. aastast on EL aktiivselt osalenud kolmepoolsetes läbirääkimistes Ameerika Ühendriikide ja Jaapaniga, et parandada mitmepoolset koostööd mitmes olulises valdkonnas. 2018. aasta juunis volitas Euroopa Ülemkogu komisjoni „püüdlema WTO ajakohastamise poole, et saavutada eesmärk muuta WTO asjakohasemaks ja muutuva maailmaga paremini kohanevaks ning tugevdada WTO tõhusust“[9]. 2020. aasta jaanuaris[10] leppisid ELi, USA ja Jaapani kaubandusvaldkonna kõrgemad esindajad kokku vajaduses tugevdada tööstussubsiidiume käsitlevaid Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) reegleid. Sellega seoses kavatseb EL alustada tööd WTO reeglite väljatöötamiseks, et tegeleda mitmesuguste konkurentsimoonutustega, mis tulenevad riigi sekkumisest majandusse, sealhulgas tööstussubsiidiumid, nagu on kirjeldatud kaubanduspoliitika läbivaatamist käsitleva teatise lisas[11].

Arvestades, kui keeruline on leida subsiidiumidele mõistliku aja jooksul mitmepoolne lahendus, kohustus komisjon (Euroopa uue tööstusstrateegia osana) uurima, kuidas kõige paremini tugevdada ELi subsiidiumivastaseid mehhanisme ja vahendeid[12]. 17. juunil 2020 võttis komisjon vastu valge raamatu välisriigi subsiidiumide kohta,[13] et seda probleemi uurida, algatada avalik arutelu ja pakkuda võimalikke lahendusi. Valges raamatus ja üksikasjalikumalt käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangu punktis 2 kirjeldatakse ELi konkurentsi-, kaubandus- ja riigihanke-eeskirjades olevat õiguslikku lünka, mis takistab ELi võtmast meetmeid, kui välisriigi subsiidiumid põhjustavad siseturul moonutusi, sealhulgas koondumiste või hankepakkumuste rahastamise kaudu.

Valges raamatus märgitakse, et kuigi liikmesriikide asutuste antava toetuse suhtes kohaldatakse ELi riigiabi kontrolli, ei ole kehtestatud sarnast korda kolmandate riikide antava toetuse jaoks. See seab ettevõtjad, kes tegelevad ELis majandustegevusega ilma subsiidiumideta, välisriigi subsiidiumide saajatega võrreldes ebasoodsasse olukorda.

---

8 Euroopa Kontrollikoja hiljutises aruandes leitakse, et teatavad Hiina riigi antud subsiidiumid oleksid riigiabi, kui need oleks annaks ELi liikmesriik, ning märgitakse, et selline „erinev kohtlemine võib moonutada konkurentsi ELi siseturul“; Euroopa Kontrollikoja ülevaade nr 3/2020 „ELi vastus Hiina riigi juhitud investeerimisstrateegiale“; https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RW20_03/RW_EU_response_to_China_ET.pdf

9 Euroopa Komisjoni kontseptsioonidokument WTO ajakohastamise kohta (september 2018).

10 Jaapani, Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu kaubandusministrite 14. jaanuari 2020. aasta ühisavaldus kolmepoolsel kohtumisel Washingtonis.

11 Komisjoni teatise „Kaubanduspoliitika läbivaatamine – avatud, kestlik ja jõuline kaubanduspoliitika“ (COM(2021) 66 final) lisa.

12 „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020) 102 final), ajakohastatud 2021. aastal.

13 Valge raamat, milles käsitletakse võrdsete võimaluste loomist välisriigi subsiidiumide osas (COM(2020) 253 final).

Lisaks tuvastati valges raamatus probleemid, mis on seotud välisriigi subsiidiume saavate ettevõtjate juurdepääsuga ELi rahastamisele ja mis võib moonutada konkurentsi ELi vahendite pärast. Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangus märgitakse, et kõiki liidu meetmeid, mis käsitlevad välisriigi subsiidiumide moonutavat mõju riigihangetele, kohaldatakse ELi eelarve kulude suhtes, mis tulenevad eelarve jagatud täitmisest riigihangete kaudu. ELi eelarve otsese täitmise suhtes kohaldatakse ELi finantsmäärust. Komisjon uurib võimalust esitada kaasseadusandjatele järgmise läbivaatamise käigus ettepanekud finantsmääruse muutmiseks, et võtta arvesse välisriigi subsiidiumide mõju. Kuivõrd ELi vahendeid jagatakse riigihangete kaudu jagatud eelarve täitmise raames, tegeletakse võimalike moonutustega käesoleva ettepaneku riigihankeid käsitlevate sätete kaudu.

Hiljuti tegi mitu liikmesriiki ettepaneku meetmete kohta, mille eesmärk on tegeleda välisriigi subsiidiumidest tulenevate võimalike moonutustega[14]. Lisaks tegi Saksamaa monopolikomisjon ettepaneku võtta kasutusele välisriigi riigiabi vahend, et leevendada välisriigi subsiidiumide negatiivset mõju siseturule[15].

Ka kaasseadusandjad on välisriigi subsiidiumide küsimuse mitmel korral tõstatanud. Nõukogu osutas komisjoni valgele raamatule oma 11. septembri 2020. aasta järeldustes[16] ja Euroopa Ülemkogu kutsus oma 1.–2. oktoobri 2020. aasta järeldustes[17] töötama välja „täiendavad instrumendid ühtsel turul välisriigi subsiidiumide moonutava mõju käsitlemiseks“. Euroopa Parlament kutsus oma 2020. aasta veebruari raportis konkurentsipoliitika kohta[18] komisjoni üles „uurima võimalust lisada ELi konkurentsiõigusesse sammas, mis annaks komisjonile sobivad uurimisvahendid juhuks, kui leitakse, et äriühing on valitsuse toetuste tõttu moonutavalt käitunud või on teeninud ülemäärast kasumit, kuna tal on oma koduriigis turgu valitsev seisund“. Komisjoni juhtivatele asepresidentidele Vestagerile ja Dombrovskisele ning volinik Bretonile saadetud ühises kirjas[19] väljendas 41st Euroopa Parlamendi liikmest koosnev rühm tugevat toetust vahendile, mille eesmärk on võidelda „kolmandatest riikidest pärit ettevõtjatega, kes on saanud märkimisväärset riigitoetust“.

Nagu on märgitud komisjoni 2020.–2021. aasta tööprogrammis, sätestatakse käesolevas määruse ettepanekus õigusliku lünga kõrvaldamiseks ja siseturul võrdsete tingimuste

---

[14] Madalmaad soovitasid võtta sihikule ettevõtjad, kes saavad välisriigi subsiidiume või kellel on muul kui ELi turul reguleerimata turgu valitsev seisund, et ennetada võimalikku häirivat käitumist; https://www.permanentrepresentations.nl/documents/publications/2019/12/09/non-paper-on-level-playing-field.
Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia ja Poola on kutsunud üles kohandama liidu konkurentsieeskirju, eelkõige selleks, et võtta arvesse võimalikke moonutusi, mida põhjustavad välisriikide toetus ja kaitstud turud; https://g8fip1kplyr33r3krz5b97d1-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2020/02/Letter-to-Vestager.pdf.

[15] Monopolikomisjoni XXIII iga kahe aasta järel esitatav aruanne („Konkurents 2020“); https://www.monopolkommission.de/images/HG23/Main_Report_XXIII_Chinese_state_capitalism.pdf

[16] Euroopa Liidu Nõukogu 11. septembri 2020. aasta järeldused, milles käsitletakse süvendatud ühtset turgu jõulise taastumise ning konkurentsivõimelise ja kestliku Euroopa nimel; https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10698-2020-INIT/et/pdf

[17] Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine (1. ja 2. oktoober 2020) – järeldused (2. oktoober 2020); https://www.consilium.europa.eu/media/45916/021020-euco-final-conclusions-et.pdf

[18] Euroopa Parlamendi raport konkurentsipoliitika 2019. aasta aruande kohta (A9-0022/2020; 25.2.2020); https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0022_ET.pdf

[19] 14. oktoobri 2020. aasta kiri ELi telekommunikatsiooni- ja kaubandusministritele ning volinikele Bretonile, Vestagerile ja Dombrovskisele; https://reinhardbuetikofer.eu/2020/10/14/letter-to-eu-telecom-and-trade-ministers-and-to-european-commissioners-thierry-breton-margrethe-vestager-and-valdis-dombrovskis/

loomiseks mõeldud uue vahendi funktsioonid. Seda mainitakse ka kaubanduspoliitika läbivaatamist käsitleva teatise punktis 3.2.6, milles käsitletakse tugevamat keskendumist ELi kaubanduslepingute rakendamisele ja täitmise tagamisele ning võrdsete tingimuste tagamist.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Praegu puuduvad konkreetsed ELi normid, mis käsitleksid välisriigi subsiidiumide võimalikku moonutavat mõju siseturule. Kuigi ELi riigiabi kontrollisüsteem on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 107 ja 108, kohaldatakse seda ainult juhul, kui ELi liikmesriik annab ettevõtjale või ettevõtjate rühmale rahalist toetust, mis annab konkurentsi moonutava ja liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutava eelise. ELi konkurentsieeskirjadega[20] on keelatud ettevõtjate kokkulepped või kooskõlastatud tegevus, mille eesmärk või tagajärg on konkurentsi moonutamine siseturul ja ettevõtjatepoolne turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, olenemata nende vormist või rahastamisviisist. ELi ühinemiseeskirjades[21] on ette nähtud eelteatamis- ja heakskiitmissüsteem koondumiste jaoks, millega kaasnevad püsivad muudatused kontrollis teatavat ELi käibe künnist ületavate ettevõtjate üle, olenemata sellest, kas selliseid koondumisi võidakse rahastada saadud välisriigi subsiidiumide abil või mitte.

Käesolevas ettepanekus käsitletakse siseturu moonutusi, mida põhjustavad välisriigi subsiidiumid, mis jäävad väljapoole ELi riigiabi, ühinemiste kontrolli ja konkurentsieeskirju. See täiendab kehtivaid konkurentsieeskirju ja on nendega täielikult kooskõlas. Selles käsitletakse moonutavate välisriigi subsiidiumide kahjulikku mõju koondumiste ja riigihangete korral ennetavalt, piiramata ELi võimet sekkuda tagantjärele muudes turuolukordades, sealhulgas väiksemate koondumiste ja riigihankemenetluste korral.

Ettepanek on täielikult kooskõlas ELi riigihanke-eeskirjadega. Riigihankeid käsitlevad ELi direktiivid[22] hõlmavad pakkumusi, mille väärtus ületab eeldatavasti teatud summat. Nende eesmärk on tagada konkurentsivõimeline, avatud ja hästi reguleeritud hanketurg. Samuti tagatakse nende abil ELi äriühingutele ligipääs kiirele ja tõhusale läbivaatamisele. Käesolevas ettepanekus käsitletakse konkreetselt moonutusi, mida välisriigi subsiidiumid võivad põhjustada riigihankemenetlustele ELis. Seega täiendab see kehtivaid norme.

- **Kooskõla liidu muude tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on kooskõlas uue tööstusstrateegia ja kaubanduspoliitika läbivaatamisega, sest sellega tagatakse ELi konkurentsivõime ja avatud strateegilise autonoomia, tugevdades selle subsiidiumivastaseid mehhanisme ja vahendeid. Ettepanekus võetakse arvesse ka Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärke. See näeb ette sidusa, tõhusa ja proportsionaalse raamistiku, et tegeleda siseturul moonutustega, mida praegu ei saa puutuda.

---

[20] Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 101 ja 102.

[21] Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

[22] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).
Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).
Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

Käesolev ettepanek täiendab rahvusvaheliste hangete instrumendi[23] muudetud ettepanekut, mille eesmärk on julgustada kaubanduspartnereid pidama ELiga läbirääkimisi oma hanketurgude avamise üle ELi ettevõtjatele. Komisjoni esitatud rahvusvaheliste hangete instrumendi ettepaneku eesmärk on parandada juurdepääsu ELi-välistele riigihanketurgudele. Sellega ei kõrvaldata siiski siseturul riigihankemenetluste moonutusi, mis tulenevad ELi hanketurgudel tegutsevatele ettevõtjatele antavatest välisriigi subsiidiumidest[24].

Ettepanek on kooskõlas ELi kaubanduspoliitikaga ja täiendab olemasolevaid kaubandusmeetmeid. WTO subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete (mitmepoolse) lepingu, kahepoolsete vabakaubanduslepingute ja ELi subsiidiumivastase määrusega[25] distsiplineeritakse subsiidiumide kasutamist nende kohaldamisalas ning reguleeritakse meetmeid, mida saab võtta nende subsiidiumide mõjuga tegelemiseks. Ebaausate tavade vastu võitlemise meetmed on tavaliselt täiendavad imporditollimaksud, mille eesmärk on kõrvaldada teiste WTO riikide antud subsideerimisega kaasnev kahju. ELi subsiidiumivastased normid käsitlevad aga üksnes kahju, mida põhjustab välisriigi subsiidiumist kasu saanud kaupade import ELi. Rahvusvahelisel tasandil võib EL algatada WTO liikme vastu vaidluse subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu rikkumiste eest, kuid lepingu kohaldamisala piirdub samuti kaubavahetusega. WTO teenuskaubanduse üldleping sisaldab volitust töötada välja reeglid subsiidiumide kohta teenustekaubanduse valdkonnas, kuid seni ei ole selliseid reegleid välja töötatud.

Käesolev ettepanek täiendab välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määrust,[26] mille eesmärk on määrata kindlaks välismaiste otseinvesteeringute tõenäoline mõju julgeolekule ja avalikule korrale, võttes arvesse selle mõju muu hulgas kriitilise tähtsusega taristule, tehnoloogiale ja sisenditele. Seevastu käsitletakse käesolevas ettepanekus konkreetselt võrdsete tingimuste moonutusi, mida põhjustavad välisriigi subsideeritud investeeringud siseturul, sealhulgas strateegilised tööstusharud, kriitilise tähtsusega varad ja tehnoloogiad.

Ettepanek on kooskõlas muude ELi vahenditega, sh ELi põhiõiguste hartaga.

Lisaks on ettepanek kooskõlas konkreetsete sektorite, sh meretehnoloogia ja lennundussektori sihipärase ja kohandatud reguleerimisega[27].

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Kavandatava määrusega kehtestataks normid seoses välisriigi subsiidiumidega, millel on moonutav mõju siseturule, sealhulgas olukordadega, kus subsideeritud investor kavatseb

[23] Muudetud ettepanek, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust kolmandate riikide kaupade ja teenuste juurdepääsu kohta liidu riigihangete siseturule ning selliste menetluste kohta, millega toetatakse läbirääkimisi liidu kaupade ja teenuste juurdepääsu üle kolmandate riikide riigihanketurgudel (COM(2016) 34 final, 29.1.2016). Ettepanekut arutatakse praegu nõukogus.

[24] Pärast seda, kui komisjon ja Euroopa Ülemkogu kutsusid 2019. aasta märtsis üles arutelusid jätkama, peavad kaasseadusandjad praegu konstruktiivseid arutelusid rahvusvaheliste hangete instrumendi üle, tuginedes komisjoni 2016. aasta muudetud seadusandlikule ettepanekule.

[25] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/1037 kaitse kohta subsideeritud impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed (ELT L 176, 30.6.2016, lk 55).

[26] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79I, 21.3.2019, lk 1).

[27] Nagu on reguleeritud määrusega (EL) 2016/1035 (mida siiski ei kohaldata, kuna artiklis 18 sätestatud tingimused ei ole täidetud), määrusega (EÜ) 1008/2008 ja määrusega (EL) 2019/712.

omandada ELi sihtettevõtja või osaleda ELi riigihankemenetluses. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõikes 1 on sätestatud, et liidu ühise kaubanduspoliitika kohaldamisala hõlmab muu hulgas meetmeid, mida tuleb võtta subsiidiumide, välismaiste otseinvesteeringute ning kauba- ja teenustevahetuse puhul. Seetõttu kuulub kavandatav määrus suuresti ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 2 kohaldamisalasse, millega nähakse ette ühise kaubanduspoliitika rakendamise raamistikku määratlevate meetmete vastuvõtmine.

Samal ajal võib kavandatavat määrust kohaldada ka teatava tegevuse suhtes, mida teeb ühes liikmesriigis juba asutatud üksus teises liikmesriigis, näiteks teise üksuse omandamine teises liikmesriigis või osalemine riigihankes teises liikmesriigis. Sel määral võib kavandatav määrus mõjutada asutamisõigust ning kaupade ja teenuste vaba liikumist liidus. Seda silmas pidades peaks ettepanek põhinema ka ELi toimimise lepingu artiklil 114, millega nähakse ette meetmete vastuvõtmine liikmesriikide selliste meetmete ühtlustamiseks, mille eesmärk on siseturu rajamine või selle toimimine. Kuigi praegu puuduvad välisriigi subsiidiume käsitlevad riigisisesed normid, on mitu liikmesriiki[28] märkinud, et nad peavad vajalikuks tegeleda välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutustega. Ei saa välistada, et kui ELi tasandil meetmeid ei võeta, võib vähemalt mõni liikmesriik otsustada võtta vastu riigisisesed õigusnormid. Sellest tulenevalt ja selleks, et vältida tarbetuid takistusi, mis võivad tuleneda riigisiseste õigusnormide erinevusest, peaks komisjon tegema ettepaneku kogu ELi hõlmavate õigusnormide kohta, milles käsitletakse moonutavaid välisriigi subsiidiume.

Sellepärast tehakse ettepanek, et ettepanek põhineks ELi toimimise lepingu artiklitel 207 ja 114.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Kaubanduspoliitika kuulub ELi ainupädevusse. Seega, kui ettepanek põhineks üksnes ELi toimimise lepingu artiklil 207, võiksid liikmesriikide valitsuste asemel kehtestada uusi õigusnorme moonutavate välisriigi subsiidiumide kohta ELi institutsioonid.

Teisest küljest on siseturg jagatud pädevusega valdkond. Seega võivad liikmesriigid ELi toimimise lepingu artiklil 114 põhineva ettepaneku puhul võtta vastu õiguslikult siduvaid akte, välja arvatud juhul, kui ettepaneku eesmärke saaks paremini saavutada ELi tasandil. Seni ei ole ükski liikmesriik võtnud vastu riigisiseseid õigusnorme, mis käsitleksid välisriigi subsiidiumide võimalikku moonutavat mõju. Lisaks on mitu liikmesriiki kutsunud selle asemel komisjoni üles esitama selle valdkonna õigusaktide eelnõusid[29].

Liikmesriigid ei suuda üksi tegutsedes ettepaneku eesmärke saavutada. Välisriigi subsiidiumid põhjustavad siseturul moonutusi, sealhulgas ELi sihtettevõtjate omandamise ja riigihangetega seoses. Olukord on võrreldav ELi liikmesriikide antava riigiabiga, mis oma olemuselt mõjutab rohkem kui üht liikmesriiki. Samamoodi võivad välisriigi subsiidiumidest põhjustatud moonutused olla olulised liidu seisukohast, mõjutades mitut liikmesriiki.

Moonutavate välisriigi subsiidiumide käsitlemine ELi tasandil võimaldab võimalikel välisriigi subsiidiumide saajatel olla eelnevalt teadlik reeglitest, mida komisjon kasutab, et hinnata välisriigi subsiidiumide olemasolu ja võimalikke moonutusi, mida need võivad põhjustada. See tagab prognoositavuse ja parandab süsteemi õiguskindlust kõigis liikmesriikides.

[28] Teiste hulgas Madalmaad, Prantsusmaa, Saksamaa, Poola ja Itaalia.

[29] Vt näiteks eespool mainitud vastused Madalmaadelt, Prantsusmaalt, Saksamaalt, Poolalt ja Itaalialt.

- **Proportsionaalsus**

Ettepaneku eesmärk on kaitsta siseturul võrdseid tingimusi, et välisriigi subsiidiumid ei moonutaks neid. Seepärast keskendutakse selles kahele teemale: välisriigi moonutavate subsiidiumide kindlakstegemisele ja nende põhjustatud moonutuste kõrvaldamisele.

Koondumiste ja riigihangete puhul hõlmab ettepanek süsteemi, mille järgi tuleb suurimatest ja potentsiaalselt kõige moonutavamatest juhtumitest eelnevalt teatada. Ennetav lähenemisviis tagab välisriigi moonutavate subsiidiumide süsteemse tuvastamise olukordades, kus majanduslik väärtus on kõige suurem. Kõigis muudes turuolukordades, sealhulgas väiksemate koondumiste ja väiksemate hankemenetluste korral, kohaldatakse selliste subsiidiumide suhtes *ex officio* menetlust, mis võimaldab komisjonil keskenduda kõige olulisematele juhtumitele. Järelevalveasutus hindab seejärel asjakohase turuteabe põhjal moonutuste ulatust. Igal juhul ei ole alla 5 miljoni euro suurused subsiidiumid tõenäoliselt moonutavad.

Ettepanekus esitatud tasakaalustavad meetmed põhinevad meetmetel, mida kohaldatakse ELi riigiabi kontrollis, et kõrvaldada riigiabi moonutav mõju. Kuna välisriigi subsiidiumide võimalik moonutav mõju siseturule sarnaneb riigiabi mõjuga, on riigiabi parandusmeetmete paketis ette nähtud tõhusad meetmed välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutuste kõrvaldamiseks. Suurte koondumiste ja suurte hankemenetluste korral tagab ennetav lähenemisviis, et meetmete üle saab otsustada enne tehingute lõpuleviimist, ning see annab asjaomastele ettevõtjatele õiguskindluse.

Ettepanekus esitatud meetmed on proportsionaalsed, kuna need täidavad oma eesmärki, koormates sihipäraselt ainult siseturul majandustegevusega tegelevaid ettevõtjaid, kes saavad välisriigi subsiidiume. Ettepanekuga nõutakse uurimise all olevate äriühingutelt koostööd, kuid halduskulud on mõistlikud ja proportsionaalsed. Kulud hõlmavad mõningaid ressursse, et koostada suurte subsideeritud koondumiste või riigihankemenetluste teatised, suhelda komisjoniga ja vastata teabenõuetele.

- **Vahendi valik**

Tuvastatud probleeme saab tõhusalt lahendada üksnes seadusandliku aktiga. Vaja on määrust, sest määrus on liikmesriikides vahetult kohaldatav, sellega kehtestatakse eraõiguslikele isikutele samal tasemel õigused ja kohustused ning see võimaldab kohaldada norme ühtselt ja tõhusalt terves ELis. See on kõige sobivam vahend välisriigi subsiidiumide põhjustatud võimalike siseturu moonutuste kõrvaldamiseks.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon pidas ettepaneku üle ulatuslikke[30] konsultatsioone.

– 17. juunil 2020 võttis ta vastu ja avaldas valge raamatu välisriigi subsiidiumide kohta. Sellega algas 14-nädalane avalik konsultatsioon, mis lõppes 23. septembril 2020;[31]

[30] Nende konsultatsioonide tulemuste üksikasjalik ülevaade on esitatud mõjuhinnangu 2. ja 6. lisas.

[31] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12621-Kaubandus-ja-investeeringud-kolmandate-riikide-subsiidiumidest-pohjustatud-moonutuste-korvaldamine_et

– 6. oktoobril 2020 algatas ta konsultatsiooni sidusrühmadega esialgse mõjuhinnangu teemal, milles kirjeldati võimalikke poliitikavariante, nende võimalikku mõju ja muid elemente, mida tuleb hinnata üksikasjalikus mõjuhinnangus;

– vahemikus oktoobrist 2020 kuni jaanuarini 2021 korraldas ta mitu kahepoolset suunatud konsultatsiooni kõige olulisemate sidusrühmade esindajatega[32] ning

– ta pidas liikmesriikidega struktureeritud dialoogi, eelkõige nõukogu töörühmade, riigihangete eksperdirühma, kahe- ja mitmepoolse teabevahetuse ning konverentside kaudu, et aidata kaasa poliitikavariantide kujundamisele.

Üldiselt näitasid avalikud konsultatsioonid tugevat toetust sekkumisele, et võidelda moonutavate välisriigi subsiidiumidega siseturul. Peaaegu kõik esialgse mõjuhinnangu kohta tagasisidet andnud vastajad toetasid ELi tasandi seadusandlikke meetmeid, mida võib-olla täiendaksid rahvusvahelised normid.

Valge raamatu üle peetud konsultatsiooni käigus saadud vastused olid ettepaneku koostamise seisukohast väga olulised. Peaaegu kõik ELi sidusrühmad, sealhulgas liikmesriigid, kiitsid algatuse heaks ja nõustusid, et meetmete võtmine on vajalik. Enamik nõustus valges raamatus kirjeldatud lähenemisviisi ulatusega, kuid rõhutasid vajadust proportsionaalse meetme järele, et vältida välisinvesteeringute pärssimist, mille üle on muret väljendanud ka ELi-välised sidusrühmad. Paljud vastajad rõhutasid vajadust tegeleda välisriigi subsiidiumide läbipaistmatusega.

Selleks et tegeleda moonutavate välisriigi subsiidiumidega, vähendades ühtlasi äriühingute ja avaliku sektori asutuste halduskoormust, tehakse ettepanek kehtestada subsideeritud koondumiste ja riigihankemenetlustega seoses suhteliselt kõrged teatamiskünnised, et hõlmata ainult potentsiaalselt kõige moonutavamad subsiidiumid. Komisjon võib künnisest allapoole jäävate juhtumitega tegeleda omal algatusel. Samuti tehakse ELis majandustegevusega tegelevate äriühingute õiguskindluse suurendamiseks ettepanek kehtestada minimaalne tase, millest allpool välisriigi subsiidiumid tõenäoliselt siseturgu ei moonuta. Sellel on positiivne mõju eelkõige VKEde jaoks. Võttes arvesse arvukaid üleskutseid tagada õigusakti kohaldamisel järjepidevus, tehakse ettepanek teha määruse täitmise tagamine komisjoni ülesandeks.

Lisaks kasutati suunatud konsultatsioonide käigus saadud tagasisidet selleks, et saada näiteid subsiidiumide liikide, mõjutatud sektorite ja konkreetse moonutava mõju kohta. Neid arutati mõjuhinnangus ja kasutati ettepaneku koostamisel.

• **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Käesolevale ettepanekule on lisatud mõjuhinnang. Lisaks korraldas komisjon 2020. aastal mitu konsultatsiooni (vt eespool). Mõjuhinnangus kasutati ka teadusuuringute ühiskeskuse asutusesiseseid majandusuuringuid. Liikmesriikidega konsulteeriti mitmel konkurentsi ja riigihankeid käsitleval nõukogu töörühmade koosolekul ning eksperdirühma koosolekutel. Vahendi väljatöötamisele aitasid kaasa ka mitmed liikmesriikide seisukohad välisriigi subsiidiumide kohta[33] ning aruanded ja uuringud[34].

[32] https://ec.europa.eu/competition/international/overview/foreign_subsidies.html

[33] Vt joonealune märkus 15.

- **Mõjuhinnang**

Ettepaneku aluseks olevat mõjuhinnangut analüüsis komisjoni õiguskontrollikomitee, kes esitas 5. märtsil 2021 selle kohta reservatsioonidega positiivse arvamuse. Komitee arvamus, soovitused ja selgitus selle kohta, kuidas neid soovitusi on arvesse võetud, on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangu 1. lisas. Mõjuhinnangu 3. lisas on esitatud ülevaade selle kohta, keda käesolev ettepanek mõjutab ja kuidas.

Komisjon uuris eri poliitikavariante algatuse üldeesmärgi saavutamiseks, st selleks, et tagada siseturul võrdsed tingimused äriühingutele, kes saavad välisriigi subsiidiume, ja neile, kes neid ei saa.

1. variant – jätkata muudatusteta (*status quo*);

2. variant – avaldada suunised, millist teavet omandamisest teatamisel avaliku sektori toetuse kohta esitada;

3. variant – muuta kehtivaid õigusakte ning

4. variant – töötada välja uus ELi õigusakt, mis sisaldab alternatiive mitmesuguste parameetrite kohaldamiseks.

Esialgses mõjuhinnangus pakuti välja viies variant, mis hõlmas rahvusvaheliste reeglite muutmist. Mõjuhinnangus seda viiendat varianti enam ei esitatud ja selle asemel lisati selle põhielemendid lähtestsenaariumi, sest komisjon kavatseb igal juhul tulla välja sellise poliitikaalgatusega ehk edendada subsiidiumide negatiivset mõju käsitlevate rahvusvaheliste reeglite väljatöötamist. 2. ja 3. variant jäeti esialgses etapis kõrvale, kuna need ei ole tõenäoliselt tõhusad. Sellest tulenevalt kaaluti üksikasjalikumalt ainult 4. varianti.

4. variant pakkus mitmeid alternatiive, mida analüüsiti. Need alternatiivid olid seotud järgmiste parameetritega:

i) uurimismeetod;

ii) pädevustase;

iii) künnis, millest allpool ei käsitleta välisriigi subsiidiume moonutavana;

iv) hindamiskriteeriumid;

v) tasakaalustatuse kriteerium, mis võimaldab arvesse võtta negatiivset ja positiivset mõju, ja

vi) tasakaalustusmeetmed.

4. variandi mõju hindamise põhjal kombineeriti eespool nimetatud parameetritega seotud allvariandid, et moodustada võimalikud meetmepaketid kõigi kolme valdkonna jaoks, kus võib esineda moonutavaid subsiidiume, st koondumised, riigihankemenetlused ja muud turuolukorrad.

---

[34] Monopolikomisjoni XXIII iga kahe aasta järel esitatav aruanne („Konkurents 2020“); https://www.monopolkommission.de/images/HG23/Main_Report_XXIII_Chinese_state_capitalism.pdf Mercator Institute for China Studies (MERICS), „Made in China 2025: The making of a high-tech superpower and consequences for industrial countries“, MERICS Papers on China No 2 (detsember 2016); https://merics.org/sites/default/files/2020-04/Made%20in%20China%202025.pdf

Iga valdkonna jaoks eelistatud variandi võib esitada kolmetasandilise uurimisvahendina, mis koosneb järgmistest komponentidest.

- 1. komponent: teatamispõhine uurimisvahend koondumiste jaoks, mille puhul ületab ELi sihtettevõtja käive 500 miljonit eurot ja välismaine rahaline toetus 50 miljonit eurot;
- 2. komponent: teatamispõhine uurimisvahend riigihangetel tehtavate pakkumuste jaoks, kui lepingu maksumus on üle 250 miljoni euro, ning
- 3. komponent: *ex officio* uurimisvahend kõigi muude turuolukordade ning 1. ja 2. komponendi künnistest allapoole jäävate koondumiste ja riigihankemenetluste jaoks.

Tehakse ettepanek, et määruse täitmise tagamise eest vastutaks komisjon. Välisriigi subsiidiumid, mis jäävad alla 5 miljoni euro, ei ole tõenäoliselt moonutavad.

Eelistatud variant vastab suuresti valges raamatus esitatud lähenemisviisile, v.a kaks peamist erandit[35].

- Kuigi valges raamatus nähti liikmesriikidele ette roll riigihankemenetluste järelevalves, hõlmab ettepanek kõigi komponentide täitmise tagamist ELi tasandil. Sidusrühmadel oli laialt levinud mure, et uut välisriigi subsiidiume käsitlevat õigusakti kohaldatakse liikmesriikides ebajärjekindlalt ja see koormab riikide ametiasutusi [36], ning
- eelistatud variant sisaldab valgest raamatust üksikasjalikumat teavet, eelkõige teatamiskünniste ja künnise kohta, millest allpool ei loeta välisriigi subsiidiume siseturgu moonutavaks. Sellistes künnistes võetakse ka arvesse sidusrühmade laialt levinud muret halduskoormuse pärast ja mitmelt sidusrühmalt saadud tagasisidet,[37] et künnis, millest allapoole jäävaid subsiidiume loetakse mittemoonutavaks, peaks olema kolmeaastase perioodi jooksul kõrgem kui 200 000 eurot, nagu alguses kavandatud.

Suurimatest ja potentsiaalselt kõige moonutavamatest juhtumitest ette teatamine tagab moonutavate välisriigi subsiidiumide süsteemse tuvastamise suurima majandusliku väärtusega olukordades. Kõigi muude turuolukordade (sh väiksemad koondumised ja väiksemad hankemenetlused) puhul tuvastatakse moonutavad välisriigi subsiidiumid *ex officio* menetluse käigus. See lähenemisviis võimaldab järelevalveasutusel keskenduda kõige olulisematele juhtumitele. Eelistatud variandiga nähakse ette ka tõhusad tasakaalustavad meetmed, et kõrvaldada välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutused.

Eelistatud variandist saadav kasu peaks hõlmama välisriigi subsiidiume saavate ja mittesaavate äriühingute jaoks võrdseid tingimusi siseturul. See parandab viimaste konkurentsivõimet. Ettevõtjatele, eriti nendele, kes saavad suuri välisriigi subsiidiume, võivad kaasneda teatiste koostamise või teabenõuete täitmisega teatavad halduskulud. Need kulud on siiski mõistlikud ja proportsionaalsed.

---

[35] Kuigi mõni sidusrühm kahtles valges raamatus esitatud lähenemisviisis, toetavad algatust enamik ELi sidusrühmi (liikmesriigid ja teised sidusrühmad) ning mõni ELi-väline sidusrühm (vt mõjuhinnangu 2. ja 6. lisas osutatud vastused).

[36] Vt nt Madalmaade, Euroopa teenuste foorumi, Euroopa pooljuhtide tööstusliidu, valitsuste riigihangete eksperdirühma ja muude sihtrühmade vastused mõjuhinnangu 2. ja 6. lisas.

[37] nt Tšehhi, Poola, Euroopa tööstuse ümarlaud, Taani Tööstusliit, Bundesverband der Deutschen Industrie, Eurometaux.

Poliitikavariantide mõju sidusrühmade eri kategooriatele on üksikasjalikult selgitatud mõjuhinnangu 3. lisas. Hinnang on võimaluste piires nii kvantitatiivne kui ka kvalitatiivne. Pidades silmas kõrget künnist, millest allpool ei peeta subsiidiume siseturgu moonutavaks, ning kavandatavaid kõrgeid teatamiskünniseid subsideeritud koondumiste ja riigihanketehingute puhul, ei tekita see algatus VKEdele lisakoormust. Komisjoni koormus on selle algatuse rakendamisel mõistlik (peamiselt ümberpaigutamine või ametikohtade loomine), võttes arvesse majandusele tekkivat kasu.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanek ei ole seotud õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmiga, kuna see on seotud valdkonnaga, kus praegu ELi (ja riiklikud) õigusaktid puuduvad.

Arvestades subsideeritud koondumistest ja riigihanketehingutest teatamise kõrgeid künniseid, sätestatakse käesolevas ettepanekus meetmed, mida kohaldatakse peamiselt nende suhtes, kes saavad suuri välisriigi subsiidiume, mis on ka tõenäoliselt kõige moonutavamad. See vähendab ettevõtjate ja avaliku sektori asutuste halduskoormust. Lisaks ei tekita teatamiskohustus kavandatud kõrgete teatamiskünniste tõttu VKEdele täiendavat halduskoormust.

Välisriigi subsiidiumide moonutava mõju kõrvaldamisega siseturul luuakse ettepanekuga nendele ettevõtjatele, kes saavad välisriigi subsiidiume, ja nendele, kes ei saa, võrdsed tingimused, parandades nii ELi äriühingute konkurentsivõimet. Pidades silmas ettevõtjate väikest halduskoormust ja käesoleva ettepanekuga kehtestatavat selget raamistikku, peetakse ohtu, et uus õigusakt avaldab kaubandusele ja investeeringute voogudele negatiivset mõju, väikeseks. Lisaks halduskoormusest tulenevale riskile võib uus vahend vähendada koondumiste arvu, hoides ära subsideeritud koondumised. See on aga taotluslik mõju ja selle peaks kaaluma üles kasu, mida saadakse moonutamata hinnasignaalide ja äriühingute väärtuse hindamise taastamisest ning varem takistatud koondumiste hõlbustamisest.

Ettepanek sobib nii füüsilise kui ka digikeskkonna jaoks.

- **Põhiõigused**

Ettepanek on kooskõlas ELi põhiõiguste hartaga ja selles austatakse ettevõtlusvabadust. Uue õigusakti kasutuselevõtmine moonutavate välisriigi subsiidiumide vastu võitlemiseks eeldab, et põhiõigusi õiglasele menetlusele ja heale haldusele järgitakse täielikult.

Õigusakti kohases tegevuses kohaldataks komisjoni uurimisvolituste suhtes täiel määral õiglase menetluse õigusi, nagu õigus põhjendatud otsusele ja õigus kohtulikule läbivaatamisele, sealhulgas võimalus vaidlustada sunni- ja karistusmeetmeid. Need õigused kehtivad haldusmenetluse korral.

4. MÕJU EELARVELE

Et saavutada käesoleva algatuse eesmärgid kõige tulemuslikumalt, on vaja rahastada mitmeid komisjoni tasandi meetmeid, mis hõlmavad ligikaudu 145 täistööajale taandatud ametikoha

ümberpaigutamist või loomist[38]. Personalikulud ulatuvad vahemikus 2021–2027 ligikaudu 80,490 miljoni euroni. Muud halduskulud ulatuvad prognooside kohaselt sellel perioodil 0,800 miljoni euroni. Tegevuskulud, mida kasutatakse vajaliku IT-taristu, uuringute ja konsultatsioonide rahastamiseks, et tagada vahendi tõhus täitmise tagamine, ulatuvad ligikaudu 7,825 miljoni euroni. Infotehnoloogia arendamise ja hangetega seotud valikud peab eelnevalt heaks kiitma Euroopa Komisjoni infotehnoloogia ja küberjulgeoleku nõukogu. Muude eriprogrammide vahenditest rahastatavateks haldusassigneeringuteks on eelarves kavandatud umbes 1,225 miljonit eurot.

Ettepaneku rakendamise halduskulud aastatel 2021–2027 on seega kokku 90,340 miljonit eurot, millest osa rahastatakse ühtse turu programmist. Rahastamisega toetatakse uurimis- ja sunnimeetmeid, järelevalvet ning turu-uuringuid. Samuti toetatakse sellega konkreetsete sätete korrapärast läbivaatamist, määruse hindamist ning võetud meetmete tulemuslikkuse ja tõhususe pidevat hindamist. Üksikasjalik ülevaade kaasnevatest kuludest on esitatud käesoleva algatusega seotud finantsselgituses.

5. MUUD ELEMENDID

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Järelevalve ja hindamine moodustavad ettepaneku olulise osa. Järelevalve on pidev ning põhineb tegevuseesmärkidel ja konkreetsetel näitajatel. Korrapärane ja pidev järelevalve hõlmab järgmisi põhiaspekte:

i) moonutavate välisriigi subsiidiumide arv (juhtumite põhjal) ning

ii) kehtestatud tasakaalustavate meetmete tõhusus.

Lisaks võib komisjon jälgida turu-uuringu raames moonutavate välisriigi subsiidiumidega seotud suundumusi.

Ettepaneku tulemuslikkust ja tõhusust jälgitakse eelnevalt kindlaksmääratud näitajate alusel, selgitamaks, kas oleks vaja täiendavaid norme (nt täitmise tagamise jaoks), et välisriigi subsiidiumid ei moonutaks edaspidi siseturgu. Seega hinnatakse hindamiste käigus sekkumise mõju ja vajaduse korral kohaldatakse läbivaatamisklauslit, mis võimaldab komisjonil võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas esitada seadusandlikke ettepanekuid.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

1. peatükk hõlmab üldsätteid, sealhulgas määruse reguleerimiseset ja kohaldamisala (artikkel 1). Selles määratakse kindlaks, millal loetakse välisriigi subsiidium olemasolevaks (artikkel 2), mis tingimustel peetakse seda siseturgu moonutavaks (artikkel 3) ja millistel subsiidiumiliikidel on kõige tõenäolisemalt moonutav mõju (artikkel 4). Selles kirjeldatakse komisjoni poolt enne tasakaalustavate meetmete kehtestamist tehtavat tasakaalustamist (artikkel 5) ning võimalikke tasakaalustavate meetmete ja kohustuste liike (artikkel 6).

2. peatükk reguleerib subsiidiumide *ex officio* läbivaatamist. Täpsemalt sätestatakse selles, et komisjon võib omal algatusel uurida mis tahes allikast pärinevat teavet väidetavate moonutavate välisriigi subsiidiumide kohta (artikkel 7) esialgse läbivaatamise käigus (artikkel 8) või põhjaliku uurimise raames (artikkel 9). Seejärel kehtestatakse normid seoses eri vahenditega, mida saab kasutada määrusekohastes menetlustes, mis hõlmavad komisjoni

[38] Vt ka mõjuhinnang (III lisa punkt 2).

ajutisi meetmeid (artikkel 10) ja teabenõudeid (artikkel 11). Lisaks saab komisjon teha kohapealseid kontrolle liidus (artikkel 12) ja mujal (artikkel 13). Kui asjaomane ettevõtja ei tee koostööd, võib komisjon teha otsuse kättesaadavate faktide põhjal (artikkel 14). Ta võib määrata trahve ja perioodilisi karistusmakseid (artikkel 15) menetluslike rikkumiste eest, näiteks uurimise käigus ebaõige, mittetäieliku või eksitava teabe esitamise eest, ning komisjoni otsuste (millega kehtestatakse tasakaalustavad või ajutised meetmed) või kohustuste täitmata jätmise eest. Samuti võib ta tühistada varasema otsuse ja teha uue otsuse (artikkel 16), kui asjaomane ettevõtja tegutseb vastuolus oma kohustustega või kui ilmneb, et varasem otsus põhines mittetäielikul, ebaõigel või eksitaval teabel.

3. peatükk sisaldab erinorme koondumiste kohta. Eelkõige sätestatakse selles tingimused, mille alusel loetakse, et koondumisega seotud välisriigi subsiidium moonutab siseturgu (artikkel 17), määratletakse koondumise mõiste (artikkel 18) ja nähakse ette, millal tuleb koondumisest teatada (artikkel 19). Selles kirjeldatakse üksikasjalikult teatamiskohustust, määratledes kontrolli mõiste (artikkel 20) ning selgitades, kuidas arvutada käivet (artikkel 21) ja rahalise toetuse suurust (artikkel 22). Selles sätestatakse, millal tuleks koondumine peatada, ja määratakse kindlaks vastavad tähtajad (artikkel 23). Selles täpsustatakse, milliseid 2. peatüki menetlusnorme kohaldatakse teatatud koondumiste suhtes esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise käigus, mida on kohandatud vastavalt teavitussüsteemi eripäradele (artikkel 24). 2. peatükis sätestatud trahve ja perioodilisi karistusmakseid (artikkel 25) kohaldatakse ka teatatud koondumiste suhtes, mida täiendab võimalus kehtestada neid juhul, kui teatises esitatakse ebaõiget või eksitavat teavet, teatis jäetakse esitamata või kui ei täideta peatamiskohustust või otsust koondumise keelamise kohta.

4. peatükk sisaldab erisätteid riigihankemenetluste kohta. Eelkõige sätestatakse selles tingimused, mille alusel loetakse, et koondumisega seotud välisriigi subsiidium moonutab siseturgu (artikkel 26), määratletakse teatamiskünnised (artikkel 27) ja nähakse ette, millal on teatamine sellise menetluse kontekstis kohustuslik (artikkel 28). Selles täpsustatakse, milliseid 2. peatüki menetlusnorme kohaldatakse teatatud rahaliste toetuste suhtes riigihankemenetlustes, ning põhjaliku uurimise algatamise ja lõpetamise tähtajad (artikkel 29). Selles kirjeldatakse otsuste liike, mida komisjon võib vastu võtta (artikkel 30), ja seda, millal tuleks riigihankemenetlustes peatada riigihankelepingu sõlmimine potentsiaalselt subsideeritavate pakkujatega (artikkel 31). Viimasena sätestatakse selles, et trahve ja perioodilisi karistusmakseid võib määrata 2. peatüki kohaselt, mida täiendab võimalus teha seda juhul, kui teatises esitatakse ebaõiget või eksitavat teavet või kui teatis jäetakse esitamata (artikkel 32).

5. peatükk sisaldab üldiseid menetlussätteid. Selles kirjeldatakse *ex officio* läbivaatamise, koondumisest teatamise ja riigihankest teatamise vahelist seost (artikkel 33). Sellega sätestatakse võimalus algatada turu-uuring (artikkel 34) ja nähakse ette aegumistähtajad (artikkel 35). Lisaks sisaldab see kohustust avaldada määruse alusel vastu võetud otsused (artikkel 36) ja selles täpsustatakse, kellele tuleks sellised otsused adresseerida (artikkel 37). Mitmes sättes nähakse ette komisjoni menetlusega seotud tagatised, eelkõige kaitseõigused (artikkel 38) ja ametisaladuse kaitse (artikkel 39).

6. peatükis kirjeldatakse määruse ja muude õigusaktide vahelist seost (artikkel 40).

7. peatükk sisaldab täiendavaid üldsätteid, näiteks komiteemenetlus otsuste tegemiseks (artikkel 41), samuti võimalus võtta vastu rakendussätteid (artiklid 42 ja 43) ja delegeeritud õigusakte (artikkel 44) kooskõlas volituste delegeerimist käsitlevate erinormidega (artikkel 45). Lisaks nähakse ette määruse läbivaatamine (artikkel 46). Viimasena sisaldab määrus

teatavaid üleminekusätteid (artikkel 47) ning selles märgitakse, millal see jõustub ja millal seda hakatakse kohaldama (artikkel 48).

2021/0114 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

siseturgu moonutavate välisriigi subsiidiumide kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 114 ja 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[1],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Tugev, avatud ja konkurentsivõimeline siseturg võimaldab nii Euroopa kui ka välismaistel ettevõtjatel konkureerida tulemuste alusel. Liidul on olemas kaugele arenenud ja tõhus riigiabi kontrollisüsteem, mille eesmärk on tagada kõigile siseturul majandustegevusega tegelevatele ettevõtjatele õiglased tingimused. Selline riigiabi kontrollisüsteem takistab liikmesriikidel anda riigiabi, mis moonutab põhjendamatult konkurentsi siseturul.

(2) Samal ajal võivad ettevõtjad saada subsiidiume kolmandatelt riikidelt, kes pakuvad riiklikke vahendeid, mida seejärel kasutatakse näiteks majandustegevuse rahastamiseks siseturul mis tahes majandussektoris, näiteks osalemiseks riigihangetes või äriühingute, sealhulgas sellist strateegilist vara nagu kriitilise tähtsusega taristuid ja uuenduslikke tehnoloogiad omavate äriühingute omandamiseks. Selliste subsiidiumide suhtes praegu liidu riigiabi eeskirju ei kohaldata.

(3) Välisriigi subsiidiumid võivad moonutada siseturgu ja kahjustada mitmesuguste majandustegevuste võrdseid tingimusi liidus. See võib juhtuda eelkõige siis, kui tegemist on koondumistega, millega kaasneb kontrolli üleminek ELi ettevõtjate üle, kui selliseid koondumisi rahastatakse täielikult või osaliselt välisriigi subsiidiumidest või kui välisriigi subsiidiumidest kasu saavate ettevõtjatega sõlmitakse liidus riigihankelepingud.

(4) Ükski kehtiv liidu õigusakt ei käsitle välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutusi. Kaubanduse kaitsemeetmed võimaldavad komisjonil sekkuda, kui liitu imporditakse subsideeritud kaupu, kuid mitte juhul, kui välisriigi subsiidiume antakse subsideeritud investeeringute vormis või kui need puudutavad teenuseid ja rahavoogusid. WTO subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu kohaselt on liidul võimalus algatada riikidevaheline lepinguvaidluste lahendamise menetlus WTO liikmete poolt antud teatavate välisriigi subsiidiumide suhtes, kuid seda üksnes kaupade osas.

[1] ELT C , , lk .

(5) Seepärast on vaja täiendada olemasolevaid liidu vahendeid uue vahendiga, et tõhusalt tegeleda välisriigi subsiidiumide põhjustatud siseturu moonutustega ning tagada võrdsed tingimused. Eelkõige täiendab uus vahend liidu riigiabi eeskirju, mis käsitlevad liikmesriikide toetustest tulenevaid siseturu moonutusi.

(6) Tuleks sätestada normid ja menetlused selliste välisriigi subsiidiumide uurimiseks, mis tegelikult moonutavad siseturgu või võivad seda teha, ning vajaduse korral tuleks need moonutused kõrvaldada. Välisriigi subsiidiumid võivad moonutada siseturgu, kui välisriigi subsiidiumist kasu saav ettevõtja tegeleb liidus majandustegevusega. Seepärast tuleks käesoleva määrusega kehtestada normid kõigi liidus majandustegevusega tegelevate ettevõtjate jaoks. Võttes arvesse VKEde majandustegevuse olulisust ja nende panust liidu peamiste poliitiliste eesmärkide saavutamisse, pööratakse erilist tähelepanu sellele, millist mõju käesolev määrus avaldab neile.

(7) Et tagada võrdsed tingimused kogu siseturul ja käesoleva määruse järjepidev kohaldamine, peaks komisjon olema ainus asutus, kel on pädevus käesolevat määrust kohaldada. Komisjonil peaks olema õigus uurida omal algatusel kõiki välisriigi subsiidiume, kui need kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse ükskõik millises majandussektoris, kasutades selleks kõigist kättesaadavatest allikatest saadud teavet. Et tagada tõhus kontroll, peaks komisjonil olema õigus vaadata välisriigi subsiidiumid talle ettevõtja esitatud eelteatise alusel läbi, kui tegemist on suurte koondumiste (ühinemised ja omandamised) ja teatavat künnist ületavate riigihankemenetlustega.

(8) Välisriigi subsiidiumi tuleks käesoleva määruse kontekstis käsitada sekkumisena, mis vastab kolmele kumulatiivsele tingimusele.

(9) Rahalist toetust peaksid otseselt või kaudselt andma kolmanda riigi ametiasutused. Rahalist toetust võidakse anda avalik-õiguslike või eraõiguslike üksuste kaudu. See, kas avalik-õiguslikult üksuselt on saadud rahalist toetust, tuleks kindlaks määrata iga juhtumi puhul eraldi, võttes nõuetekohaselt arvesse näiteks asjaomase üksuse omadusi ning üksuse tegutsemisriigis valitsevat õigus- ja majanduskeskkonda, sealhulgas valitsuse rolli majanduses. Rahalist toetust võidakse anda ka eraõigusliku üksuse kaudu, kui selle tegevuse saab omistada kolmandale riigile.

(10) Selline rahaline toetus peaks tooma kasu ettevõtjale, kes tegeleb majandustegevusega siseturul. Mittemajandusliku tegevusega tegelevale üksusele antav rahaline toetus ei kujuta endast välisriigi subsiidiumi. Kasu olemasolu tuleks kindlaks määrata selliste võrreldavate võrdlusaluste põhjal nagu erainvestorite investeerimistavad, turul kättesaadava rahastamise määrad, võrreldav maksukohtlemine või asjaomase kauba või teenuse eest piisav tasu. Kui otseselt võrreldavad võrdlusalused puuduvad, võib olemasolevaid võrdlusaluseid kohandada või kehtestada üldtunnustatud hindamismeetodite põhjal alternatiivsed võrdlusalused.

(11) Kasu peaks saama üksik ettevõtja või tööstusharu või mitu ettevõtjat või tööstusharu. Kasu võib kindlaks teha juriidiliselt või faktiliselt.

(12) Kui välisriigi subsiidiumi olemasolu on kindlaks tehtud, peaks komisjon hindama, kas see subsiidium moonutab siseturgu. Erinevalt liikmesriigi antavast riigiabist ei ole välisriigi subsiidiumid üldiselt keelatud. Ekspordi rahastamisena antud subsiidiumid võivad oma moonutava mõju tõttu olla eriti murettekitavad, välja arvatud juhul, kui ekspordi rahastamine toimub kooskõlas OECD riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppega. Komisjon peaks igal üksikjuhul eraldi hindama, kas välisriigi subsiidium moonutab siseturgu.

(13) Kuna paljude välisriigi subsiidiumide puhul puudub läbipaistvus ja kaubanduslik olukord on keerukas, võib olla konkreetsete välisriigi subsiidiumide siseturule avaldatavat mõju raske üheselt tuvastada ja mõõta. Moonutuse kindlakstegemiseks on seega vaja kasutada mitteammendavat näitajate kogumit. Hinnates seda, mil määral võib välisriigi subsiidium parandada asjaomase ettevõtja konkurentsiseisundit ja seeläbi tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt mõjutada konkurentsi siseturul, võiks komisjon võtta arvesse teatavaid näitajaid, sealhulgas subsiidiumi suurust ja olemust, välisriigi subsiidiumiga seotud eesmärki ja tingimusi ning selle kasutamist siseturul.

(14) Nende näitajate kohaldamisel võiks komisjon võtta arvesse erinevaid elemente, näiteks subsiidiumi suurus absoluutarvudes või turu suuruse või investeeringu väärtuse suhtes. Näiteks on tõenäoliselt moonutav koondumine, mille puhul välisriigi subsiidium katab olulise osa sihtettevõtja ostuhinnast. Samuti võivad moonutusi põhjustada välisriigi subsiidiumid, mis katavad olulise osa riigihankemenetluse tulemusel sõlmitava lepingu hinnangulisest maksumusest. Kui välisriigi subsiidiumi antakse tegevuskulude katteks, võib see põhjustada moonutusi suurema tõenäosusega kui siis, kui seda antakse investeerimiskulude katteks. Välisriigi subsiidiumid väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele põhjustavad väiksema tõenäosusega moonutusi kui välisriigi subsiidiumid suurettevõtjatele. Lisaks tuleks arvesse võtta turu iseärasusi ja eelkõige turu konkurentsitingimusi, näiteks turuletuleku tõkkeid. Välisriigi subsiidiumid, mis põhjustavad liigset tootmisvõimsust, säilitades kahjumlikke varasid või ergutades investeerimist tootmisvõimsuse suurendamisse, mida muidu ei oleks tehtud, põhjustavad tõenäoliselt moonutusi. Välisriigi subsiidium subsiidiumisaajale, kelle tegevus siseturul on näiteks liidus saadava käibe alusel mõõdetuna väike, põhjustab väiksema tõenäosusega moonutusi kui välisriigi subsiidium subsiidiumisaajale, kelle tegevus siseturul on suuremamahulisem. Välisriigi subsiidiume, mis ei ületa 5 miljonit eurot, ei tohiks üldjuhul pidada siseturgu moonutavateks käesoleva määruse tähenduses.

(15) Nagu teatavat liiki riigiabi, võivad ka teatavad välisriigi subsiidiumi liigid, näiteks piiramatud tagatised, oma olemuse tõttu moonutada siseturgu. Nende liikide puhul ei tohiks olla vaja näitajatel põhinevat üksikasjalikku hindamist. Ettevõtjal on igal juhul võimalus tõendada, et kõnealune välisriigi subsiidium ei moonuta asjaomase juhtumi konkreetseid asjaolusid arvestades siseturgu.

(16) Komisjon peaks võtma arvesse välisriigi subsiidiumi positiivset mõju asjaomase subsideeritud majandustegevuse arengule. Komisjon peaks kaaluma seda positiivset mõju välisriigi subsiidiumi negatiivse mõjuga siseturu moonutamise seisukohast, et vajaduse korral määrata kindlaks asjakohane tasakaalustav meede või nõustuda kohustustega. Selline tasakaalustamine võib viia ka järelduseni, et tasakaalustavaid meetmeid ei tuleks kehtestada. Neil välisriigi subsiidiumide liikidel, mida peetakse suure tõenäosusega siseturgu moonutavateks, on tõenäoliselt negatiivne mõju positiivsega võrreldes ülekaalus.

(17) Kui komisjon uurib välisriigi subsiidiumi omal algatusel, peaks tal olema õigus kehtestada ettevõtjale tasakaalustavaid meetmeid, et heastada välisriigi subsiidiumi põhjustatud moonutused siseturul. Tasakaalustavad meetmed peaksid olema proportsionaalsed ja sobivad kõnealuse moonutuse kõrvaldamiseks. Need peaksid hõlmama käitumuslikke või struktuurilisi parandusmeetmeid või välisriigi subsiidiumi tagasimaksmist.

(18) Asjaomasel ettevõtjal peaks olema võimalus teha ettepanek kohustuste võtmiseks, et kõrvaldada välisriigi subsiidiumi põhjustatud moonutused. Kui komisjon leiab, et

pakutud kohustused kõrvaldavad moonutuse täielikult ja tulemuslikult, võib ta need heaks kiita ja teha nende kohta siduva otsuse.

(19) Asjaomane ettevõtja võib pakkuda subsiidiumi tagasimaksmist koos asjakohase intressiga. Komisjon peaks aktsepteerima kohustusena pakutud tagasimaksmist, kui ta saab kindlaks teha, et tagasimaksmine kõrvaldab moonutuse täielikult, toimub läbipaistvalt ja on praktikas tulemuslik, võttes samal ajal arvesse käesoleva määruse eesmärkidest kõrvalehoidmise ohtu.

(20) Kui asjaomased ettevõtjad ei paku kohustusi, mis kõrvaldaksid tuvastatud moonutuse täielikult ja tulemuslikult, peaks komisjonil olema õigus keelata koondumine või riigihankelepingu sõlmimine enne selle toimumist. Kui koondumine on juba toimunud, eelkõige juhtudel, kui eelnev teatamine polnud vajalik, sest teatamiskünniseid ei saavutatud, võib turg olla siiski sellisel määral moonutatud, et seda ei saa heastada käitumuslike või struktuuriliste parandusmeetmetega või subsiidiumi tagasimaksmisega. Sellistel juhtudel võib komisjon otsustada kõrvaldada moonutuse seeläbi, et nõuab asjaomastelt ettevõtjatelt koondumise lõpetamist.

(21) Komisjonil peaks olema õigus omal algatusel kontrollida kogu teavet välisriigi subsiidiumide kohta. Selleks on vaja kehtestada menetlus, mis koosneb kahest etapist: esialgsest läbivaatamisest ja põhjalikust uurimisest.

(22) Komisjonile tuleks anda piisavad uurimisvolitused kogu vajaliku teabe kogumiseks. Seega peaks tal olema õigus nõuda kogu menetluse ajal teavet igalt ettevõtjalt või ettevõtjate ühenduselt. Lisaks peaks komisjonil olema õigus määrata trahve ja perioodilisi karistusmakseid, kui nõutud teavet ei esitata õigeks ajaks või kui esitatud teave on ebatäielik, ebaõige või eksitav. Komisjon võib ka esitada küsimusi liikmesriikidele või kolmandatele riikidele. Lisaks peaks komisjonil olema õigus teha teabekogumiskülastusi ettevõtja liidus asuvatesse ruumidesse või ettevõtja ja asjaomase kolmanda riigi nõusolekul ettevõtja ruumidesse kolmandas riigis. Samuti peaks komisjonil olema õigus teha otsuseid kättesaadava teabe põhjal, kui asjaomane ettevõtja ei tee koostööd.

(23) Lisaks peaks komisjonil olema õigus võtta ajutisi meetmeid, kui see on vajalik konkurentsi viivitamatuks taastamiseks siseturul ja korvamatu kahju vältimiseks.

(24) Kõikidel juhtudel, kui komisjonil on esialgse läbivaatamise tulemusena piisavalt tõendeid siseturgu moonutava välisriigi subsiidiumi olemasolu kohta, peaks komisjonil olema õigus algatada põhjalik uurimine, et koguda asjakohast lisateavet välisriigi subsiidiumi hindamiseks ja anda huvitatud isikutele võimaluse teostada oma kaitseõigust.

(25) Põhjaliku uurimise lõpus peaks komisjon vastu võtma otsuse.

(26) Komisjonil peaksid olema asjakohased vahendid, et tagada kohustuste ja tasakaalustavate meetmete tõhusus. Kui asjaomane ettevõtja ei täida otsust, millega võeti kohustused või kehtestati tasakaalustavad või ajutised meetmed, peaks komisjonil olema õigus määrata trahve ja perioodilisi karistusmakseid.

(27) Et tagada käesoleva määruse nõuetekohane ja tõhus kohaldamine, peaks komisjonil olema õigus otsus tühistada ja võtta vastu uus otsus, kui otsus põhines mittetäielikul, ebaõigel või eksitaval teabel või kui ettevõtja tegevus on vastuolus tema võetud kohustustega või kehtestatud tasakaalustavate meetmetega.

(28) Koondumisel võib olla siseturule oluline mõju ja seepärast peaks komisjonil olema õigus teatise saamise korral läbi vaadata teave välismaiste rahaliste toetuste kohta

kavandatava koondumise kontekstis. Ettevõtjatel ei tohiks lubada koondumist ellu viia enne komisjonipoolse läbivaatamise lõppu.

(29) Selle komisjonipoolse läbivaatamise käigus tuleks järgida sama menetlust kui siis, kui välisriigi subsiidium vaadatakse läbi komisjoni algatusel, mida võib kohandada, et võtta arvesse koondumiste eripära.

(30) Tuleb leida tasakaal siseturu tõhusa kaitse ja vajaduse vahel piirata käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate ettevõtjate halduskoormust. Seepärast tuleks eelneva teatamise kohustust kohaldada ainult nende koondumiste suhtes, mille puhul liidu käibe suurusel ja subsiidiumi suurusel põhinevad kombineeritud künnised vastavad käesolevas määruses määratletud suurustele.

(31) Allpool teatamiskünnist võib komisjon nõuda teatamist võimalikest subsideeritud koondumistest, mis ei ole veel ellu viidud, või võimalikest subsideeritud pakkumustest enne riigihankelepingu sõlmimist, kui ta leiab, et koondumine või pakkumus vääriks eelkontrolli, arvestades nende mõju liidus. Komisjonil peaks olema ka võimalus juba toimunud koondumised või sõlmitud riigihankelepingud omal algatusel läbi vaadata.

(32) Koondumise läbivaatamisel peaks siseturu moonutuste olemasolu hindamine piirduma asjaomase koondumisega ning hindamisel tuleks arvesse võtta ainult kolme aasta jooksul enne koondumist antud välisriigi subsiidiume.

(33) Vajadus tegeleda moonutavate välisriigi subsiidiumidega on eriti oluline riigihangete puhul, arvestades nende majanduslikku tähtsust siseturul ja asjaolu, et neid rahastatakse maksumaksjate rahast. Kui komisjon saab teatise enne riigihankelepingu või kontsessiooni sõlmimist, peaks tal olema õigus uurida teavet välismaiste rahaliste toetuste kohta, mida on riigihankemenetluses osalevatele ettevõtjatele antud. Käesolevas määruses sätestatud künnise ületamise korral peaks eelnev teatamine olema kohustuslik, et hõlmata majanduslikult olulised juhtumid, minimeerides samal ajal halduskoormust ja takistamata VKEde osalemist riigihangetes. Eelneva teatamise kohustust künnise ületamise korral tuleks kohaldada ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL[2] artikli 26 lõikes 2, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL[3] artikli 19 lõikes 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL[4] artikli 37 lõikes 2 osutatud ettevõtjate rühmade suhtes. Seda tuleks kohaldada ka ettevõtja peamiste alltöövõtjate ja peamiste tarnijate suhtes.

(34) Kui välisriigi rahalisest toetusest teatatakse riigihankemenetluse raames, peaks hindamine piirduma selle menetlusega.

(35) Tuleks tagada, et kõigi riigihankemenetlustes osalevate ettevõtjate puhul järgitakse riigihankeid reguleerivaid põhimõtteid, eelkõige proportsionaalsuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet, olenemata käesoleva määruse alusel algatatud ja pooleliolevatest uurimistest.

---

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

(36) Välisriigi subsiidiume, mis võimaldavad ettevõtjal esitada asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodsa pakkumuse, tuleks pidada sellisteks, mis põhjustavad riigihankemenetluses tegelikult või potentsiaalselt moonutusi. Neid moonutusi tuleks seega hinnata põhjendustes 13 ja 14 kirjeldatud mitteammendava näitajate kogumi ning põhjendamatult soodsa pakkumuse mõiste alusel. Nende näitajate alusel peaks olema võimalik kindlaks teha, kuidas välisriigi subsiidium moonutab konkurentsi seeläbi, et parandab ettevõtja konkurentsiseisundit ja võimaldab tal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse. Ettevõtjatele tuleks anda võimalus põhjendada, et pakkumus ei ole põhjendamatult soodus, sealhulgas direktiivi 2014/24/EL artikli 69 lõikes 2 osutatud elementide esitamise kaudu. Lepingu sõlmimise keeldu tuleks kohaldada üksnes juhul, kui välisriigi subsiidiumi abil tehtud pakkumuse soodsat laadi ei saa põhjendada, selle pakkumuse alusel kavatsetakse sõlmida leping ja pakkumuse esitanud ettevõtja ei pakkunud välja kohustusi, mida peetakse asjakohaseks ja piisavaks, et kõrvaldada moonutus täielikult ja tulemuslikult.

(37) Võttes arvesse koondumiste ja riigihangete eelneva läbivaatamise mehhanismi olemust ning vajadust tagada selliste tehingute puhul õiguskindlus, ei saa komisjon koondumist või riigihanke pakkumust, millest on teatatud ja mida on hinnatud vastavate menetluste kohaselt, uuesti omal algatusel läbi vaadata. Rahaline toetus, millest komisjonile teatati teatamismenetluse kaudu, võib siiski olla oluline ka väljaspool koondumist või hankemenetlust. Et koguda teavet välisriigi subsiidiumide kohta, peaks komisjonil olema võimalus algatada uurimisi konkreetsete majandussektorite, teatavat liiki majandustegevuse või konkreetsete välisriigi subsideerimisvahendite kasutamise kohta.

(38) Samadel põhjustel on asjakohane ette näha trahvide ja perioodiliste karistusmaksete määramise ja täitmisele pööramise aegumistähtajad.

(39) Läbipaistvuse ja õiguskindluse huvides on asjakohane avaldada kõik komisjoni poolt vastu võetud otsused kas täies ulatuses või kokkuvõtlikult.

(40) Komisjon peaks vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 339 järgima oma otsuste avaldamisel ametisaladuse hoidmisega seotud norme, sealhulgas kogu konfidentsiaalse teabe, ärisaladuste ja isikuandmete kaitset käsitlevaid norme.

(41) Juhtudeks, kui näib, et ettevõtja poolt konfidentsiaalsena või ärisaladusena tähistatud teabe suhtes ei kehti ametisaladuse hoidmise kohustus, peaks olemas olema menetlus, mille kohaselt komisjon saaks otsustada, millises ulatuses saab sellist teavet avaldada. Kui tehakse otsus mitte aktsepteerida teabe konfidentsiaalsuse nõuet, tuleb selles märkida ajavahemik, mille möödumisel teave avaldatakse, nii et konfidentsiaalse teabe omanik saab kasutada talle kättesaadavat kohtulikku kaitset, sealhulgas ajutisi kaitsemeetmeid.

(42) Ettevõtjatel või ettevõtjate ühendustel, kelle suhtes on algatatud käesoleva määruse kohane uurimine, peaks olema võimalus esitada oma märkused. Asjaomaste ettevõtjate kaitseõiguste tagamisel on oluline kaitsta ärisaladusi.

(43) Käesoleva määruse rakendamine liidu poolt peaks toimuma kooskõlas liidu õiguse ja WTO lepinguga ning kooskõlas kohustustega, mis on võetud muude kaubandus- ja investeerimislepingute alusel, mille osalised liit või liikmesriigid on.

(44) Piiranguid aluslepingu artiklite 34, 49, 56 ja 63 piirangutest võib põhjendada vajadusega vältida ebaausat konkurentsi, tingimusel et sellised piirangud, nagu ka muud põhivabaduste piirangud, on kooskõlas selliste liidu õiguse üldpõhimõtetega nagu proportsionaalsus ja õiguskindlus ning põhiõigustega.

(45) Käesoleva määruse rakendamine võib kattuda valdkondlike normidega, eriti mere- ja lennutranspordi valdkonnas. Seepärast on vaja selgitada seost käesoleva määruse ja välisriigi subsiidiume käsitlevate valdkondlike vahendite ehk Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1035,[5] nõukogu määruse (EMÜ) nr 4057/86[6] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/712[7] vahel.

(46) Kui komisjon võtab põhjaliku uurimise lõpus vastu otsuse, peaksid liikmesriigid olema enne otsuse tegemist piisavalt kaasatud nõuandemenetlusse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011[8] artiklile 4. Selle menetluse valik on põhjendatud, võttes arvesse liikmesriikide rolli konkurentsi- ja riigiabivahendites, mille eesmärk on ka luua siseturul võrdsed tingimused.

(47) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused kooskõlas aluslepingu artikliga 291. Neid volitusi tuleks kasutada selleks, et sätestada koondumistest ja rahalisest toetusest teatamise vorm ja sisu riigihankemenetluste kontekstis, avalikustamise üksikasjad, läbipaistvusnõuete vorm ja sisu, tähtaegade arvutamine, kohustuste tingimused ja tähtajad ning üksikasjalikud normid riigihankemenetluste uurimiste menetlusetappide kohta. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011.

(48) Et tagada siseturul võrdsed tingimused ka pikas perspektiivis, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas aluslepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta ettevõtjate koondumiste ja riigihankemenetlustega seotud teatamiskünniseid, vabastada teatavate ettevõtjate kategooriad käesoleva määruse kohasest teatamiskohustusest ning muuta riigihankemenetluse raames teatatud koondumise või rahalise toetuse esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise tähtaegu, et oleks võimalik tagada nii teatiste alusel kui ka *ex officio* uuritavate juhtumite piisav hõlmatus. Seoses riigihankemenetluse raames antava rahalise toetusega tuleks selliste õigusaktide vastuvõtmise õigust teostada viisil, mis võtab arvesse VKEde huve. On eriti oluline, et komisjon viiks nende õigusaktide ettevalmistamise käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes[9] sätestatud põhimõtetega. Et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises, peaksid Euroopa Parlament ja nõukogu saama kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende

---

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1035, mis käsitleb kaitset kahjustava hinnakujunduse eest laevaehituses (ELT L 176, 30.6.2016, lk 1).

6 Nõukogu 22. detsembri 1986. aasta määrus (EMÜ) nr 4057/86, ebaõiglase hinnakujunduse kohta meretranspordis (EÜT L 378, 31.12.1986, lk 14).

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/712, mis käsitleb konkurentsi kaitsmist lennutranspordisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 868/2004 (ELT L 123, 10.5.2019, lk 4).

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

9 Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1).

ekspertidel peaks olema pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(49) Kui koondumisest tuleb käesoleva määruse kohaselt teatada, peaks käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluma rahaline toetus, mis on antud ükskõik millisele koondumise osalisele kolme aasta jooksul enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva. Riigihankemenetluse kontekstis tuleks käesolevat määrust kohaldada ka rahalise toetuse suhtes, mis on ettevõtjale antud kolme aasta jooksul enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK. ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

(1) Käesolevas määruses sätestatakse normid ja menetlused siseturgu moonutavate välisriigi subsiidiumide uurimiseks ning nendega kaasnevate moonutuste kõrvaldamiseks. Sellised moonutused võivad ilmneda mis tahes majandustegevuse puhul ning eelkõige koondumiste ja riigihankemenetluste puhul.

(2) Käesolevas määruses käsitletakse välisriigi subsiidiume, mida antakse ettevõtjale, kes tegeleb majandustegevusega siseturul. Ettevõtjat, kes omandab kontrolli liidus asutatud ettevõtja üle või ühineb liidus asutatud ettevõtjaga või osaleb riigihankemenetluses, käsitatakse siseturul majandustegevusega tegeleva ettevõtjana.

Artikkel 2

Välisriigi subsiidiumi olemasolu

(1) Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse välisriigi subsiidium olemasolevaks, kui kolmas riik annab rahalist toetust, mis toob kasu siseturul majandustegevusega tegelevale ettevõtjale ja mis õiguslikult või faktiliselt piirdub ühe või mitme ettevõtja või ühe või mitme tööstusharuga.

(2) Käesoleva määruse kohaldamisel

(a) hõlmab rahaline toetus järgmist:

i) rahaliste vahendite või kohustuste ülekandmine (nt kapitalisüstid, toetused, laenud, laenutagatised, maksustiimulid, tegevuskahjumi tasaarvestamine, avaliku sektori asutuste kehtestatud finantskohustuste hüvitamine, võla kustutamine, võla vahetamine omakapitali vastu või ajatamine);

ii) muul juhul maksmisele kuuluvast tulust loobumine või

iii) kaupade tarnimine või teenuste osutamine või kaupade ja teenuste ostmine;

(b) sisaldab kolmanda riigi antav rahaline toetus rahalist toetust, mille annavad:

i) keskvalitsus ja kõigi teiste tasandite valitsusasutused;

ii) välisriikide avalik-õiguslikud üksused, kelle tegevuse saab omistada kolmandale riigile, võttes arvesse selliseid elemente nagu üksuse omadused, üksuse tegutsemisriigis valitsev õigus- ja majanduskeskkond, sealhulgas valitsuse roll majanduses, või

iii) eraõiguslikud üksused, kelle tegevuse saab omistada kolmandale riigile, võttes arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid.

Artikkel 3

Siseturu moonutused

(1) Siseturu moonutus loetakse olemasolevaks, kui välisriigi subsiidium võib parandada asjaomase ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul ja mõjutab seeläbi tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsi siseturul. See, kas siseturul esineb moonutusi, määratakse kindlaks näitajate põhjal, mis võivad hõlmata järgmist:

(a) subsiidiumi suurus;

(b) subsiidiumi laad;

(c) ettevõtja ja asjaomaste turgude olukord;

(d) asjaomase ettevõtja majandustegevuse tase siseturul;

(e) välisriigi subsiidiumi eesmärk ja tingimused ning selle kasutamine siseturul.

(2) Välisriigi subsiidium ei moonuta tõenäoliselt siseturgu, kui selle kogusumma on kolme järjestikuse majandusaasta jooksul alla 5 miljoni euro.

Artikkel 4

Välisriigi subsiidiumi liigid, mis kõige tõenäolisemalt moonutavad siseturgu

Järgmist liiki välisriigi subsiidiumid moonutavad kõige tõenäolisemalt siseturgu:

(1) välisriigi subsiidium raskustes olevale ettevõtjale, st ettevõtjale, kes toetuse puudumisel lõpetab tõenäoliselt lühema või keskmise ajavahemiku jooksul tegevuse, välja arvatud juhul, kui on koostatud ümberkorralduskava, mis tagab ettevõtja pikaajalise elujõulisuse ja sisaldab tema märkimisväärset omaosalust;

(2) välisriigi subsiidium, millega antakse ettevõtja võlgade või kohustuste katteks piiramatu tagatis ehk sellise tagatise suurust või kestust piiramata;

(3) välisriigi subsiidium, mis hõlbustab otseselt koondumist;

(4) välisriigi subsiidium, mis võimaldab ettevõtjal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse, mille alusel sõlmitaks selle ettevõtjaga riigihankeleping.

Artikkel 5

Tasakaalustamine

(1) Komisjon kaalub juhul, kui see on põhjendatud, välisriigi subsiidiumi negatiivset mõju siseturu moonutamise seisukohast ja võrdleb seda positiivse mõjuga asjaomase majandustegevuse arengule.

(2) Komisjon võtab tasakaalustavate meetmete kehtestamise või kohustustega nõustumise üle otsustamisel arvesse negatiivse ja positiivse mõju vahelist tasakaalu ning kõnealuste tasakaalustavate meetmete või kohustuste laadi ja ulatust.

Artikkel 6

Kohustused ja tasakaalustavad meetmed

(1) Välisriigi subsiidiumi poolt tegelikult või potentsiaalselt põhjustatud siseturu moonutuste kõrvaldamiseks võib komisjon kehtestada tasakaalustavaid meetmeid. Asjaomane ettevõtja võib pakkuda ka kohustusi.

(2) Kohustused või tasakaalustavad meetmed peavad täielikult ja tulemuslikult kõrvaldama välisriigi subsiidiumi põhjustatud moonutused siseturul.

(3) Kohustused või tasakaalustavad meetmed võivad hõlmata järgmist:

(a) õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel juurdepääsu pakkumine taristule, mis on omandatud või mida on toetatud moonutavate välisriigi subsiidiumidega, välja arvatud juhul, kui selline õiglane ja mittediskrimineeriv juurdepääs on juba ette nähtud liidus kehtivate õigusaktidega;

(b) tootmisvõimsuse või turuosa vähendamine;

(c) teatavatest investeeringutest hoidumine;

(d) välisriigi subsiidiumi abil omandatud või arendatud varade litsentsimine õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel;

(e) teadus- ja arendustegevuse tulemuste avaldamine;

(f) teatavate varade võõrandamine;

(g) asjaomastele ettevõtjatele esitatud nõue koondumine lõpetada;

(h) välisriigi subsiidiumi tagasimaksmine koos asjakohase intressiga.

(4) Komisjon võib kehtestada aruandlus- ja läbipaistvusnõuded.

(5) Kui ettevõtja pakub välja kohustused, mis täielikult ja tulemuslikult kõrvaldavad siseturu moonutused, võib komisjon need heaks kiita ja muuta need ettevõtjale siduvaks otsusega kohustuste võtmise kohta vastavalt artikli 9 lõikele 3.

(6) Kui asjaomane ettevõtja teeb ettepaneku maksta välisriigi subsiidium koos asjakohase intressiga tagasi, aktsepteerib komisjon sellist tagasimaksmist kohustusena, kui ta saab kindlaks teha, et tagasimaksmine on läbipaistev ja tõhus, võttes samal ajal arvesse kõrvalehoidmise ohtu.

2. PEATÜKK. VÄLISRIIGI SUBSIIDIUMIDE *EX OFFICIO* LÄBIVAATAMINE

Artikkel 7

Välisriigi subsiidiumide ex officio *läbivaatamine*

Komisjon võib omal algatusel uurida ükskõik millisest allikast pärit teavet väidetavate moonutavate välisriigi subsiidiumide kohta.

Artikkel 8

Esialgne läbivaatamine

(1) Komisjon hangib kogu teabe, mida ta peab vajalikuks esialgse hinnangu andmiseks selle kohta, kas vaatlusalune rahaline toetus kujutab endast välisriigi subsiidiumit ning kas see moonutab siseturgu. Selleks võib komisjon eelkõige:

(a) nõuda teavet vastavalt artiklile 11;

(b) teostada kontrolle liidus ja väljaspool liitu vastavalt artiklitele 12 ja 13.

(2) Kui komisjon leiab esialgse läbivaatamise põhjal, et on piisavalt tõendeid selle kohta, et ettevõtjale on antud välisriigi subsiidiumi, mis moonutab siseturgu, siis teeb komisjon järgmist:

(a) võtab vastu otsuse algatada põhjalik uurimine („otsus põhjaliku uurimise algatamise kohta“), milles tehakse kokkuvõte asjakohastest faktilistest ja õiguslikest asjaoludest ning antakse esialgne hinnang välisriigi subsiidiumi olemasolu ja tegeliku või potentsiaalse siseturu moonutuse kohta;

(b) teavitab asjaomast ettevõtjat ning

(c) avaldab *Euroopa Liidu Teatajas* teate, milles kutsutakse huvitatud isikuid, liikmesriike ja asjaomast kolmandat riiki üles esitama ettenähtud tähtaja jooksul kirjalikult oma seisukohad.

(3) Kui komisjon jõuab pärast esialgset hindamist järeldusele, et põhjaliku uurimise algatamiseks ei ole piisavalt alust kas seetõttu, et puudub välisriigi subsiidium või puuduvad märgid tegelikust või potentsiaalsest siseturu moonutamisest, lõpetab ta esialgse läbivaatamise ja teavitab asjaomast ettevõtjat.

Artikkel 9

Põhjalik uurimine

(1) Põhjaliku uurimise käigus hindab komisjon täiendavalt põhjaliku uurimise algatamise otsuses kindlaks tehtud siseturgu moonutavat välisriigi subsiidiumi, hankides kogu teabe, mida ta peab vajalikuks, kooskõlas artiklitega 11, 12 ja 13.

(2) Kui komisjon leiab, et välisriigi subsiidium moonutab siseturgu artiklite 3–5 alusel, võib ta kehtestada tasakaalustavad meetmed („otsus tasakaalustavate meetmete kohta“).

(3) Kui komisjon leiab, et välisriigi subsiidium moonutab siseturgu artiklite 3–5 alusel ja kui ettevõtja pakub välja kohustused, mida komisjon peab moonutuse täielikuks ja

tulemuslikuks kõrvaldamiseks asjakohaseks ja piisavaks, võib ta oma otsusega muuta need kohustused ettevõtja jaoks siduvaks („otsus kohustuste võtmise kohta“). Otsust, millega kiidetakse heaks välisriigi subsiidiumi tagasimaksmine vastavalt artikli 6 lõikele 6, loetakse otsuseks kohustuste võtmise kohta.

(4) Komisjon võtab vastu otsuse vastuväidete puudumise kohta, kui ta leiab, et:

(a) põhjaliku uurimise algatamise otsuses esitatud esialgne hinnang ei leia kinnitust või

(b) positiivsed mõjud kaaluvad üles siseturu moonutused artikli 5 tähenduses.

Artikkel 10

Ajutised meetmed

Komisjon võib võtta ajutisi meetmeid, kui:

(1) on märke selle kohta, et rahaline toetus kujutab endast välisriigi subsiidiumi ja moonutab siseturgu, ning

(2) on tõsine oht, et konkurentsile siseturul tekitatakse olulist ja korvamatut kahju.

Artikkel 11

Teabenõuded

(1) Komisjon võib nõuda asjaomaselt ettevõtjalt kogu vajaliku teabe esitamist.

(2) Komisjon võib nõuda sellist teavet ka teistelt ettevõtjatelt või ettevõtjate ühendustelt.

(3) Teabenõudes ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele tuleb:

(a) märkida selle õiguslik alus ja eesmärk, täpsustada, millist teavet nõutakse ja määrata asjakohane tähtaeg teabe esitamiseks;

(b) lisada märge selle kohta, et kui esitatud teave on ebaõige, mittetäielik või eksitav, võib määrata artiklis 15 sätestatud trahve ja perioodilisi karistusmakseid;

(c) lisada märge selle kohta, et artikli 14 kohaselt on komisjonil asjaomase ettevõtja koostöö puudumise korral võimalik teha otsus kättesaadava teabe põhjal.

(4) Komisjoni nõudmise korral esitavad liikmesriigid komisjonile kogu teabe, mis on vajalik käesoleva määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks.

(5) Komisjon võib nõuda kogu vajaliku teabe esitamist ka asjaomaselt kolmandalt riigilt.

Artikkel 12

Liidus toimuvad kontrollid

(1) Komisjon võib ettevõtjaid kontrollida, kui see on vajalik.

(2) Kui komisjon sellise kontrolli korraldab, on ametnikel, kelle komisjon on volitanud kontrolli tegema, õigus:

(a) siseneda kõikidesse asjaomase ettevõtte ruumidesse ja selle ettevõtja territooriumile;

(b) vaadata läbi raamatupidamine ja muud äridokumendid ning teha või nõuda neist koopiaid;

(c) küsida ettevõtja esindajalt või töötajalt uurimise eesmärgil selgitusi uuritava küsimusega seotud asjaolude või dokumentide kohta ning salvestada vastused;

(d) pitseerida äriruume ning raamatupidamis- ja muid dokumente sellise aja jooksul ja sellises ulatuses, mis on vajalik kontrolli tegemiseks.

(3) Asjaomane ettevõtja peab alluma komisjoni otsusega määratud kontrollidele. Komisjoni poolt volitatud ametnikud ja teised kaasasolevad isikud esitavad oma volituste teostamisel komisjoni otsuse,

(a) milles on täpsustatud kontrolli sisu ja eesmärk;

(b) kuhu on lisatud märge selle kohta, et artikli 14 kohaselt on komisjonil asjaomase ettevõtja koostöö puudumise korral võimalik teha otsus kättesaadava teabe põhjal;

(c) kus on viidatud võimalusele määrata artiklis 15 sätestatud trahve ja perioodilisi karistusmakseid.

(4) Aegsasti enne kontrolli teatab komisjon sellest liikmesriigile, mille territooriumil kontroll tehakse.

(5) Komisjoni ametnikud ning selle liikmesriigi volitatud või määratud ametnikud, mille territooriumil kontroll tehakse, peavad kõnealuse liikmesriigi või komisjoni taotluse korral komisjoni volitatud ametnikke ja teisi kaasasolevaid isikuid aktiivselt abistama. Selleks on neil lõikes 2 sätestatud volitused.

(6) Kui komisjoni poolt volitatud ametnikud või teised kaasasolevad isikud leiavad, et ettevõtja ei nõustu kontrolliga käesoleva artikli tähenduses, peab asjaomane liikmesriik osutama neile vajalikku abi, taotledes kontrolli tegemiseks vajaduse korral abi politseilt või samaväärselt õiguskaitseasutuselt.

(7) Komisjoni taotluse korral teeb liikmesriik oma territooriumil riigisisese õiguse kohase kontrolli või muu faktide tuvastamise toimingu, et teha kindlaks, kas tegemist on välisriigi subsiidiumiga, mis moonutab siseturgu.

Artikkel 13

Väljaspool liitu toimuvad kontrollid

Käesoleva määrusega komisjonile pandud ülesannete täitmiseks võib komisjon teha kontrolle kolmanda riigi territooriumil, kui asjaomane ettevõtja on andnud oma nõusoleku ning kolmanda riigi valitsust on kontrollist ametlikult teavitatud ja ta on sellega nõus. Artikli 12 lõikeid 1 ja 2 ning lõike 3 punkte a ja b kohaldatakse analoogia alusel.

Artikkel 14

Koostööst keeldumine

(1) Komisjon võib teha artikli 8 või 9 kohase otsuse kättesaadava teabe põhjal, kui asjaomane ettevõtja või kolmas riik:

(a) esitab vastuseks artikli 11 kohasele teabenõudele mittetäieliku, ebaõige või eksitava teabe;

(b) ei esita nõutud teavet komisjoni määratud tähtaja jooksul;

(c) keeldub allumast artikli 12 või 13 alusel määratud komisjonipoolsele kontrollile liidus või väljaspool liitu või

(d) takistab muul viisil esialgset läbivaatamist või põhjalikku uurimist.

(2) Kui ettevõtja või ettevõtjate ühendus, liikmesriik või kolmas riik on esitanud komisjonile ebaõiget või eksitavat teavet, jäetakse see teave arvesse võtmata.

(3) Kui asjaomane ettevõtja, sealhulgas riigi osalusega äriühing, mida riik otseselt või kaudselt kontrollib, ei esita vajalikku teavet selle kindlaksmääramiseks, kas ta saab rahalisest toetusest kasu, võib eeldada, et see ettevõtja on sellist kasu saanud.

(4) Kättesaadava teabe kasutamisel võib menetluse tulemus olla asjaomasele ettevõtjale ebasoodsam, kui see oleks olnud tema koostöö korral.

Artikkel 15

Trahvid ja perioodilised karistusmaksed

(1) Komisjon võib otsusega määrata trahve ja perioodilisi karistusmakseid, kui asjaomane ettevõtja või ettevõtjate ühendus tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

(a) annab artikli 11 kohaselt esitatud taotlusele vastates ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet või ei anna teavet kindlaksmääratud tähtaja jooksul;

(b) esitab artikli 12 kohaselt toimuva kontrolli ajal puudulikud raamatupidamis- või muud äridokumendid;

(c) vastates artikli 12 lõike 2 punkti c alusel esitatud küsimusele:

i) annab ebaõige või eksitava vastuse,

ii) jätab komisjoni määratud tähtaja jooksul tegemata parandused oma töötaja antud ebaõiges, ebatäielikus või eksitavas vastuses või

iii) jätab esitamata täieliku vastuse või keeldub esitamast täielikku vastust asjaolude kohta, mis on seotud artikli 12 lõike 3 kohase otsuse alusel nõutava kontrolli sisu ja eesmärgiga;

(d) keeldub allumast artikli 12 alusel määratud kontrollidele või on rikkunud vastavalt artikli 12 lõike 2 punktile d kinnitatud pitserid.

(2) Lõikes 1 osutatud juhtudel määratavad trahvid ei ületada 1 % asjaomase ettevõtja või ettevõtjate ühenduse eelmise majandusaasta kogukäibest.

(3) Lõikes 1 osutatud juhtudel määratavad perioodilised karistusmaksed ei ületa 5 % asjaomase ettevõtja või ettevõtjate ühenduse eelmise majandusaasta keskmisest päevakäibest iga viivitatud tööpäeva eest, kusjuures seda arvutatakse alates otsuses määratud kuupäevast, kuni ajani, mil ta esitab täieliku ja õige teabe, mida komisjon on nõudnud.

(4) Enne lõike 1 kohase otsuse vastuvõtmist määrab komisjon asjaomaselt ettevõtjalt või ettevõtjate ühenduselt puuduva teabe saamiseks lõpliku kahe nädala pikkuse tähtaja.

(5) Kui asjaomane ettevõtja ei täida artikli 9 lõike 3 kohast otsust kohustuste võtmise kohta, artikli 10 kohast ajutiste meetmete kohaldamise otsust või artikli 9 lõike 2 kohast otsust tasakaalustavate meetmete kohta, võib komisjon oma otsusega:

(a) määrata trahvid, mis ei ületa 10 % asjaomase ettevõtja eelmise majandusaasta kogukäibest, ning

(b) perioodilised karistusmaksed, mis ei ületa 5 % asjaomase ettevõtja eelmise majandusaasta keskmisest päevakäibest iga täitmisega viivitatud päeva eest, alates karistusmaksete määramise otsuse kuupäevast kuni komisjon leiab, et asjaomane ettevõtja täidab otsuse nõudeid.

(6) Trahvi või perioodilise karistusmakse summa kindlaksmääramisel võetakse arvesse rikkumise olemust, raskusastet ja kestust, võttes nõuetekohaselt arvesse proportsionaalsuse ja asjakohasuse põhimõtteid.

Artikkel 16

Tühistamine

Komisjon võib tühistada artikli 9 lõigete 2, 3 või 4 kohaselt tehtud otsuse ja võtta vastu uue otsuse järgmistel juhtudel:

(1) kui asjaomase ettevõtja tegevus on vastuolus tema võetud kohustustega või kehtestatud tasakaalustavate meetmetega;

(2) kui otsus tehti ebatäieliku, ebaõige või eksitava teabe alusel.

3. PEATÜKK. KOONDUMISED

Artikkel 17

Välisriigi subsiidiumi põhjustatud moonutused siseturul koondumiste korral

Koondumise puhul piirdub hinnang selle kohta, kas esineb moonutusi siseturul artiklite 3 või 4 tähenduses, asjaomase koondumisega. Hindamisel võetakse arvesse ainult välisriigi subsiidiume, mis on antud kolme aasta jooksul enne kokkuleppe sõlmimist, avaliku pakkumise väljakuulutamist või aktsiate kontrollpaki omandamist.

Artikkel 18

Koondumiste määratlus ja teatamiskünnised

(1) Käesoleva määruse tähenduses on koondumine juhtum, kus toimub püsiv kontrolli üleminek tulenevalt:

(a) kahe või enama varem sõltumatu ettevõtja või nende osade ühinemisest;

(b) juba vähemalt üht ettevõtjat kontrolliva isiku või isikute või ühe või mitme ettevõtja poolsest otsese või kaudse kontrolli omandamisest ühe või enama teise ettevõtja või nende osade üle, mis võib toimuda väärtpaberite või varade ostu kaudu, lepingu alusel või mis tahes muul viisil.

(2) Sellise ühisettevõtte loomist, mis täidab püsivalt kõiki autonoomse majandusüksuse funktsioone, käsitatakse koondumisena lõike 1 tähenduses.

(3) Artikli 19 kohaldamisel on tegemist „teatamisele kuuluva koondumisega“, kui:

(a) omandatud ettevõtja või vähemalt üks ühinevatest ettevõtjatest on asutatud liidus ja tema kogukäive liidus on vähemalt 500 miljonit eurot ning

(b) asjaomased ettevõtjad on saanud kolmandatelt riikidelt teatamisele eelnenud kolme kalendriaasta jooksul rahalist toetust kokku üle 50 miljoni euro.

(4) Lõikes 2 osutatud ühisettevõtte asutamisel on tegemist „teatamisele kuuluva koondumisega“, kui:

(a) ühisettevõte ise või vähemalt üks emaettevõtjatest on asutatud liidus ja tema kogukäive liidus on vähemalt 500 miljonit eurot ning

(b) ühisettevõte ise ja selle emaettevõtjad on saanud kolmandatelt riikidelt teatamisele eelnenud kolme kalendriaasta jooksul rahalist toetust kokku üle 50 miljoni euro.

Artikkel 19

Eelteatis koondumise kohta

(1) Teatamisele kuuluvast koondumisest teatatakse komisjonile enne selle läbiviimist ning pärast kokkuleppe sõlmimist, avaliku pakkumise väljakuulutamist või aktsiate kontrollpaki omandamist.

(2) Asjaomased ettevõtjad võivad teatada ka kavandatavast koondumisest juhul, kui nad tõendavad komisjonile oma heauskset kavatsust sõlmida kokkulepe, või kui tegemist on avaliku pakkumisega, pärast pakkumise tegemise kavatsuse avalikustamist, kui kavandatav kokkulepe või pakkumine tooks kaasa lõike 1 kohase teatamisele kuuluva koondumise.

(3) Koondumisest, mis kujutab endast artikli 18 lõike 1 punktis a nimetatud ühinemist või artikli 18 lõike 1 punktis b nimetatud ühiskontrolli omandamist, teatavad ühiselt ühinemise osalised või need, kes omandavad ühiskontrolli. Muudel juhtudel esitab teatise isik või ettevõtja, kes omandab täieliku või osalise kontrolli ühe või mitme ettevõtja üle.

(4) Kui asjaomased ettevõtjad ei täida oma teatamiskohustust, võib komisjon teatamisele kuuluva koondumise kooskõlas käesoleva määrusega läbi vaadata, nõudes kõnealusest koondumisest teatamist. Sellisel juhul ei ole komisjon seotud artikli 23 lõigetes 1 ja 4 osutatud tähtaegadega.

(5) Komisjon võib igal ajal enne koondumise elluviimist nõuda eelnevat teatamist igast koondumisest, mis ei ole teatamisele kuuluv koondumine artikli 18 tähenduses, kui komisjonil on kahtlus, et asjaomased ettevõtjad võisid saada kolme aasta jooksul enne koondumist välisriigi subsiidiume. Sellist koondumist peetakse käesoleva määruse kohaldamisel teatamisele kuuluvaks koondumiseks.

Artikkel 20

Kontrolli määratlus

(1) Artikli 18 kohaldamisel moodustavad kontrolli õigused, lepingud või muud vahendid, mis kas eraldi või ühiselt ning vastavaid asjaolusid või õigusnorme arvestades annavad võimaluse ettevõtjat otsustavalt mõjutada, eelkõige tulenevalt:

(a) omandiõigusest või õigusest osaliselt või täielikult kasutada ettevõtja vara;

(b) õigustest või lepingutest, mis võimaldavad otsustavalt mõjutada ettevõtja organite koosseisu, hääletamist või otsuseid.

(2) Kontrolli omandavad isikud või ettevõtjad, kes:

(a) on õiguste valdajad või kellel on õigus kõnealustele õigustele asjaomaste lepingute alusel või

(b) ei ole ise õiguste valdajad ega oma nimetatud lepingute alusel õigust kõnealustele õigustele, kuid omavad õigust kasutada nendest tulenevaid õigusi.

Artikkel 21

Käibe arvutamine

(1) Kogukäive hõlmab summasid, mida asjaomased ettevõtjad on saanud eelmisel majandusaastal oma põhitegevuse tulemusel toodete müügist ja teenuste osutamisest, kui summadest on lahutatud mahahindlused ja käibemaks ning muud otseselt käibega seotud maksud. Asjaomase ettevõtja kogukäive ei hõlma toodete müüki ega teenuste osutamist lõikes 4 nimetatud ettevõtjate vahel.

Käive siseturul hõlmab siseturul ettevõtjatele või tarbijatele müüdud tooteid ja osutatud teenuseid.

(2) Kui koondumine kujutab endast ühe või mitme ettevõtja, kes võivad olla juriidilised isikud, osalist omandamist, võetakse erandina lõikest 1 müüja või müüjate puhul arvesse ainult käivet, mis on seotud sellise tehinguga hõlmatud osadega.

Kaht või enamat esimeses lõigus nimetatud tehingut, mis toimuvad kaheaastase ajavahemiku jooksul samade isikute või ettevõtjate vahel, käsitletakse ühe ja sama koondumisena, mis leiab aset viimase tehingu toimumise kuupäeval.

(3) Käibe asemel kasutatakse järgmiste ettevõtjate kategooriate puhul järgmist:

(a) krediidiasutuste ja teiste finantseerimisasutuste puhul järgmiste nõukogu direktiivis 86/635/EMÜ[10] määratletud tulukirjeid pärast seda, kui otseselt nende kirjetega seotud käibemaks ja muud maksud on vajaduse korral maha arvatud:

i) intressitulu ja sarnased tulud;

ii) tulud väärtpaberitelt:

– tulud aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt,

[10] Nõukogu 8. detsembri 1986. aasta direktiiv 86/635/EMÜ pankade ja muude rahaasutuste raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohta (EÜT L 372, 31.12.1986, lk 1).

– osalustulud,

– tulud sidusettevõtete osadelt või aktsiatelt;

iii) saadaolevad komisjonitasud;

iv) finantstehingute puhaskasum;

v) muu tegevustulu;

(b) kindlustusseltside puhul ettenähtud maksete kogusummat, mis sisaldab kõiki summasid, mida kindlustusseltsid enda poolt või enda nimel sõlmitud kindlustuslepingute järgi on saanud ja saavad, kaasa arvatud edasikindlustuspreemiad ning mahaarvatud maksud ja muud lõivud ja maksed, mida võetakse üksikute kindlustuspreemiate või kõigi kindlustuspreemiate kogumahu pealt.

Punkti a kohaldamisel hõlmab siseturul asuvate krediidi- või finantseerimisasutuste käive kõnealuses punktis määratletud tulude kirjeid, mille on saanud selle asutuse siseturul asutatud filiaal või allasutus.

(4) Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, arvutatakse asjaomase ettevõtja kogukäive järgmiste ettevõtjate vastavate käivete liitmise teel:

(a) asjaomane ettevõtja;

(b) ettevõtjad, milles asjaomasel ettevõtjal on otseselt või kaudselt:

i) üle poole kapitalist või põhivahenditest;

ii) õigus kasutada üle poole häältest;

iii) volitus nimetada ametisse üle poole järelevalvenõukogu, haldusnõukogu või ettevõtjat seaduslikult esindava organi liikmetest;

iv) õigus juhtida ettevõtja äritegevust;

(c) ettevõtjad, kellel on asjaomases ettevõtjas punktis b osutatud õigused või volitused;

(d) ettevõtjad, kelle suhtes punktis c osutatud ettevõtjal on punktis b osutatud õigused või volitused;

(e) ettevõtjad, kelle puhul kahel või enamal punktides a–d osutatud ettevõtjal on ühiselt punktis b osutatud õigused või volitused.

(5) Kui asjaomastel ettevõtjatel on ühiselt lõike 4 punktis b loetletud õigused või volitused, siis asjaomaste ettevõtjate kogukäibe arvutamisel

(a) võetakse arvesse käivet, mis tuleneb toodete müügist või teenuste osutamisest ühisettevõtte ja iga kolmanda ettevõtja vahel ning see käive jagatakse võrdselt asjaomaste ettevõtjate vahel;

(b) arvesse ei võeta käivet, mis tuleneb toodete müügist või teenuste osutamisest ühisettevõtte ja iga asjaomase ettevõtja vahel või mõne muu ettevõtja vahel, kes on ühega neist seotud lõike 4 punktide b–e tähenduses.

Artikkel 22

Rahaliste toetuste summeerimine

Asjaomasele ettevõtjale antava rahalise toetuse kogusumma arvutamiseks liidetakse kokku kõigi artikli 21 lõike 4 punktides a–e osutatud ettevõtjate poolt kolmandatelt riikidelt saadud rahalised toetused.

Artikkel 23

Koondumiste peatamine ja tähtajad

(1) Teatamisele kuuluvat koondumist ei viida läbi enne sellest teatamist.

Lisaks kohaldatakse järgmisi tähtaegu:

(a) kui komisjon saab täieliku teatise, ei viida koondumist läbi 25 tööpäeva jooksul pärast teatise kättesaamist;

(b) kui komisjon algatab põhjaliku uurimise hiljemalt 25 tööpäeva jooksul pärast täieliku teatise saamist, ei viida koondumist läbi 90 tööpäeva jooksul pärast põhjaliku uurimise algatamist; seda tähtaega pikendatakse 15 tööpäeva võrra, kui asjaomased ettevõtjad teevad ettepaneku kohustuste võtmiseks vastavalt artiklile 6, et kõrvaldada moonutused siseturul;

(c) kui artikli 24 lõike 3 punkti a või b kohase otsusega on teatatud, et koondumine ei moonuta siseturgu, võib selle seejärel ellu viia.

Iga ajavahemik hakkab kulgema vastavalt kas täieliku teatise kättesaamisele või asjakohase komisjoni otsuse vastuvõtmisele järgnevast tööpäevast.

(2) Lõige 1 ei takista avaliku pakkumise või rea väärtpaberitehingute, sealhulgas teisteks börsil või muul turul noteeritud väärtpaberiteks konverteeritavate väärtpaberitega tehtavate tehingute tegemist, millega mitmetelt müüjatelt omandatakse kontroll, kui:

(a) koondumisest teatatakse komisjonile artikli 19 kohaselt viivitamata ning

(b) omandaja ei teosta kõnealuste väärtpaberitega kaasnevat hääleõigust või teostab seda üksnes oma investeeringu täisväärtuse säilitamiseks vastavalt komisjoni poolt lõike 3 alusel tehtud erandile.

(3) Komisjon võib taotluse korral teha erandi lõigetes 1 või 2 sätestatud kohustustest. Erandi tegemise taotluses tuleb esitada erandi tegemise põhjused. Taotluse kohta otsuse tegemisel võtab komisjon eelkõige arvesse peatamise mõju ühele või mitmele koondumisega seotud ettevõtjale või kolmandale isikule ning koondumisest tulenevat siseturu moonutamise ohtu. Sellise erandi võib teha, kui täidetud on teatavad tingimused ja kohustused, tagamaks, et siseturul ei esine moonutusi. Erandit võib taotleda ja teha igal ajal, kas enne teatamist või pärast tehingut.

(4) Lõike 1 punktis b sätestatud tähtaegu pikendatakse, kui asjaomased ettevõtjad esitavad sellekohase taotluse hiljemalt 15 tööpäeva jooksul pärast artikli 8 alusel põhjaliku uurimise algatamist. Asjaomased ettevõtjad võivad esitada ainult ühe sellise taotluse. Samuti võib komisjon igal ajal pärast põhjaliku uurimise algatamist pikendada lõike 1 punktis b sätestatud tähtaegu asjaomaste ettevõtjate nõusolekul. Käesoleva lõike kohase pikenduse või pikenduste kogukestvus ei tohi ületada 20 tööpäeva.

(5) Lõikes 1 sätestatud tähtaegu võib erandkorras peatada, kui ettevõtjad ei ole esitanud täielikku teavet, mida komisjon on nõudnud vastavalt artiklile 11, või on keeldunud allumast artikli 12 alusel tehtud otsuses määratud kontrollile.

(6) Komisjon võib artikli 24 lõike 3 alusel teha otsuse, ilma et teda seoksid lõigetes 1 ja 4 nimetatud tähtajad, kui:

(a) ta leiab, et koondumine on toimunud vastuolus kohustustega, mis on lisatud artikli 24 lõike 3 punkti a alusel tehtud otsusele, milles on leitud, et kohustuste puudumisel moonutaks koondumine siseturgu, või

(b) otsus on tühistatud vastavalt artikli 24 lõikele 1.

(7) Iga lõiget 1 rikkudes tehtud tehing loetakse kehtivaks alles pärast artikli 24 lõike 3 kohase otsuse vastuvõtmist.

(8) Käesolev artikkel ei mõjuta väärtpaberitehingute, sealhulgas teisteks börsil või muul turul noteeritud väärtpaberiteks konverteeritavate väärtpaberitega tehtavate tehingute kehtivust, välja arvatud juhul, kui ostja ning müüja teadsid või pidid teadma, et tehing toimus lõiget 1 rikkudes.

Artikkel 24

Teatatud koondumiste esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise suhtes kohaldatavad menetlusnormid

(1) Teatatud koondumiste suhtes kohaldatakse artiklit 8, artikli 9 lõikeid 1, 3 ja 4 ning artikleid 10, 11, 12, 13, 14 ja 16.

(2) Komisjon võib algatada artikli 8 lõike 2 kohase põhjaliku uurimise hiljemalt 25 tööpäeva jooksul pärast täieliku teatise saamist.

(3) Pärast põhjalikku uurimist võtab komisjon vastu ühe järgmistest otsustest:

(a) artikli 9 lõike 3 alusel otsuse kohustuste võtmise kohta;

(b) artikli 9 lõike 4 alusel otsuse vastuväidete puudumise kohta;

(c) otsuse koondumise keelamise kohta, kui komisjon leiab, et välisriigi subsiidium moonutab siseturgu artiklite 3–5 alusel.

(4) Lõike 3 kohased otsused võetakse vastu hiljemalt 90 tööpäeva jooksul pärast põhjaliku uurimise algatamist, vajaduse korral pikendatakse seda tähtaega vastavalt artikli 23 lõike 1 punktile b ning lõigetele 4 ja 5. Kui komisjon nimetatud tähtaja jooksul otsust vastu ei võta, võib asjaomane ettevõtja koondumise ellu viia.

(5) Igas ettevõtjale esitatavas teabenõudes täpsustab komisjon, kas tähtajad peatatakse vastavalt artikli 23 lõikele 5, kui ettevõtja ei esita täielikku teavet ettenähtud tähtaja jooksul.

(6) Kui komisjon leiab, et koondumine on juba ellu viidud ja seda koondumist peetakse siseturgu moonutavaks artiklite 3–5 alusel, võib ta võtta ühe järgmistest meetmetest:

(a) nõuda asjaomastelt ettevõtjatelt koondumise lõpetamist, eelkõige ühinemise tühistamist või kõikide omandatud aktsiate või varade võõrandamist, et taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukord; juhul, kui enne koondumise elluviimist valitsenud olukorda ei ole võimalik koondumise

lõpetamise kaudu taastada, võib komisjon võtta mis tahes muu meetme, et saavutada olukorra taastamine võimalikult suures ulatuses;

(b) anda käsu võtta mis tahes muu asjakohane meede, et tagada koondumise lõpetamine asjaomaste ettevõtjate poolt või võtta muid olukorra taastamise meetmeid, mis on otsuses sätestatud.

Punktides a ja b osutatud meetmed võib kehtestada kas lõike 3 punkti c kohase otsuse või eraldi otsusega.

Komisjon võib võtta ükskõik millise punktis a või b osutatud meetme, kui ta leiab, et koondumine on toimunud vastuolus lõike 3 punkti a kohaselt tehtud otsusega, milles on leitud, et kohustuste puudumise korral vastaks koondumine lõike 3 punktis c sätestatud kriteeriumile.

(7) Komisjon võib määrata artiklis 10 osutatud ajutised meetmed ka juhul, kui:

(a) koondumine on toimunud artiklit 19 rikkudes;

(b) koondumine on toimunud vastuolus käesoleva artikli lõike 3 punkti a kohase otsusega kohustuste võtmise kohta.

Artikkel 25

Koondumiste suhtes kohaldatavad trahvid ja perioodilised karistusmaksed

(1) Komisjon võib määrata trahve ja perioodilisi karistusmakseid, nagu on sätestatud artiklis 15.

(2) Lisaks võib komisjon oma otsusega määrata asjaomastele ettevõtjatele trahve, mis ei ületa 1 % nende eelmise majandusaasta kogukäibest, kui nad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu esitavad ebaõiget või eksitavat teavet artikli 19 kohases teatises või selle lisas.

(3) Komisjon võib oma otsusega määrata asjaomastele ettevõtjatele trahve, mis ei ületa 10 % nende eelmise majandusaasta kogukäibest, kui nad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

(a) ei teata teatamisele kuuluvast koondumisest vastavalt artiklile 19 enne selle elluviimist, välja arvatud juhul, kui neil on selleks sõnaselge luba vastavalt artiklile 23;

(b) viivad teatatud koondumise ellu artiklit 23 rikkudes;

(c) viivad ellu teatatud koondumise, mis on artikli 24 lõike 3 punkti c kohaselt keelatud.

4. PEATÜKK. RIIGIHANKEMENETLUSED

Artikkel 26

Siseturu moonutused, mis tulenevad välisriigi subsiidiumidest riigihankemenetlustes

Välisriigi subsiidiumid, mis põhjustavad või võivad põhjustada moonutusi riigihankemenetluses, on välisriigi subsiidiumid, mis võimaldavad ettevõtjal esitada asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodsa pakkumuse. Hinnang selle kohta, kas tegemist on artikli 3 kohase moonutusega ja kas pakkumus on asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodne, piirdub asjaomase riigihankemenetlusega. Hindamisel võetakse arvesse ainult kolme aasta jooksul enne teatamist antud välisriigi subsiidiume.

Artikkel 27

Riigihankemenetluse määratlus ja teatamiskünnis

(1) Artikli 28 kohaldamisel on riigihankemenetlus:

(a) mis tahes liiki hankemenetlus, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/24/EL ning direktiivis 2014/25/EL, et sõlmida direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 5 määratletud riigihankeleping või direktiivi 2014/25/EL artikli 2 punktis 1 määratletud asjade, ehitustööde või teenuste hankeleping;

(b) menetlus ehitustööde või teenuste kontsessiooni sõlmimiseks, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL artiklis 5 punktis 1;

(c) direktiivi 2014/23/EL artikli 10 lõike 4 punktis a, direktiivi 2014/24/EL artikli 9 lõike 1 punktis a ja direktiivi 2014/25/EL artikli 20 lõike 1 punktis a osutatud lepingute sõlmimise menetlused.

(2) Artikli 28 kohaldamisel loetakse ELi riigihankemenetluses saadud välisriigi rahaline toetus teatamisele kuuluvaks, kui riigihanke eeldatav maksumus on 250 miljonit eurot või rohkem.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ[11] kohaldamisalasse kuuluvad riigihankemenetlused ei kuulu käesoleva peatüki kohaldamisalasse.

(4) Käesolevas peatükis kasutatakse direktiivi 2014/23/EL artiklis 6, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõikes 1, direktiivi 2014/25/EL artiklis 3 määratletud mõistet „avaliku sektori hankija“ ning direktiivi 2014/23/EL artiklis 7 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 4 määratletud mõistet „võrgustiku sektori hankija“.

[11] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76).

Artikkel 28

Eelteatis välisriigi rahalise toetuse kohta riigihankemenetluse raames

(1) Pakkumuse või hankemenetluses osalemise taotluse esitamisel teatavad ettevõtjad avaliku sektori hankijale või võrgustiku sektori hankijale kogu välismaise rahalise toetuse, mis on saadud teatamisele eelnenud kolme aasta jooksul, või kinnitavad deklaratsioonis, et nad ei ole viimase kolme aasta jooksul saanud välismaist rahalist toetust. Ettevõtjatega, kes sellist teavet või deklaratsiooni ei esita, lepingut ei sõlmita.

(2) Käesoleva lõike kohane kohustus teatada välisriigi rahalistest toetustest kehtib ka ettevõtjate, direktiivi 2014/23/EL artikli 26 lõikes 2, direktiivi 2014/24/EL artikli 19 lõikes 2 ning direktiivi 2014/25/EL artikli 37 lõikes 2 osutatud ettevõtjate rühmade, peamiste alltöövõtjate ja peamiste tarnijate suhtes. Alltöövõtjat või tarnijat käsitatakse peamisena, kui tema osalemine tagab lepingu täitmise põhielemendid ning igal juhul siis, kui tema rahaline osalus ületab 30 % lepingu hinnangulisest maksumusest.

(3) Ettevõtjate rühmade, peamiste alltöövõtjate ja peamiste tarnijate puhul tagab teatamise juhtiv ettevõtja.

(4) Avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija edastab teatise viivitamata komisjonile.

(5) Kui lõikes 1 osutatud äriühing, ettevõtjad või ettevõtjate rühmad ei teata välisriigi rahalisest toetusest või kui sellist teatist ei edastata komisjonile, võib komisjon algatada läbivaatamise.

(6) Kui komisjonil on kahtlus, et ettevõtja võis olla saanud välisriigi subsiidiume kolme aasta jooksul enne pakkumuse või hankemenetluses osalemise taotluse esitamist, võib ta igal ajal enne riigihankelepingu sõlmimist nõuda teatise esitamist kõnealuse ettevõtja poolt mis tahes sellises hankemenetluses saadud välisriigi rahalise toetuse kohta, mis ei kuulu artikli 27 lõike 2 alusel teatamisele või mis kuulub käesoleva artikli lõike 5 kohaldamisalasse. Kui komisjon on nõudnud sellise rahalise toetuse kohta teatise esitamist, käsitatakse seda hankemenetluses teatamisele kuuluva välisriigi rahalise toetusena.

Artikkel 29

Riigihankemenetluses teatatud rahaliste toetuste esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise suhtes kohaldatavad menetlusnormid

(1) Riigihankemenetluses teatatud rahaliste toetuste suhtes kohaldatakse artiklit 8, artikli 9 lõikeid 1, 3 ja 4 ning artikleid 11, 12, 13, 14, 16 ja 22.

(2) Komisjon korraldab esialgse läbivaatamise hiljemalt 60 päeva pärast teatise saamist.

(3) Komisjon otsustab esialgse läbivaatamise lõpuleviimiseks ettenähtud tähtaja jooksul, kas algatada põhjalik uurimine, ning teavitab sellest viivitamata asjaomast ettevõtjat ja avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijat.

(4) Komisjon võib võtta vastu otsuse põhjaliku uurimise lõpetamise kohta hiljemalt 200 päeva jooksul pärast teatise saamist. Erandlikel asjaoludel võib seda tähtaega pikendada pärast konsulteerimist asjaomase avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijaga.

Artikkel 30

Komisjoni otsused

(1) Kui komisjon leiab pärast põhjalikku uurimist, et ettevõtja saab välisriigi subsiidiumi, mis moonutab siseturgu artiklite 3–5 alusel ja kui asjaomane ettevõtja pakub välja kohustused, mis kõrvaldavad täielikult ja tulemuslikult siseturu moonutused, võtab ta vastu otsuse kohustuste võtmise kohta artikli 9 lõike 3 alusel. Artikli 5 kohane hindamine ei tohi viia ettevõtja esitatud esialgse pakkumuse muutmiseni, mis on vastuolus liidu õigusega.

(2) Kui asjaomane ettevõtja ei paku kohustusi või kui komisjon leiab, et lõikes 1 osutatud kohustused ei ole asjakohased ega piisavad moonutuste täielikuks ja tulemuslikuks kõrvaldamiseks, võtab komisjon vastu otsuse, millega keelatakse lepingu sõlmimine asjaomase ettevõtjaga („otsus, millega keelatakse lepingu sõlmimine“).

(3) Kui komisjon leiab pärast põhjalikku uurimist, et ettevõtja ei saa välisriigi subsiidiumi, mis moonutab siseturgu, võtab ta vastu artikli 9 lõike 4 kohase otsuse.

Artikkel 31

Pakkumuste hindamine riigihankemenetluses, mis hõlmab teatamist ja lepingu sõlmimise peatamist

(1) Esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise ajal võib pakkumuste hindamine riigihankemenetluses jätkuda. Lepingut ei sõlmita enne artikli 29 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist.

(2) Kui artikli 29 lõike 3 alusel tehakse otsus alustada põhjalikku uurimist, ei sõlmita lepingut artikli 28 kohase teatise esitanud ettevõtjaga enne, kui komisjon teeb artikli 30 lõike 3 kohase otsuse või möödub artikli 29 lõikes 4 sätestatud tähtaeg. Kui komisjon ei ole nimetatud tähtaja jooksul otsust vastu võtnud, võib lepingu sõlmida ükskõik millise ettevõtjaga, sealhulgas teatise esitanuga.

(3) Artikli 28 kohase deklaratsiooni esitanud ettevõtjaga võib sõlmida lepingu enne, kui komisjon teeb artiklis 30 osutatud otsuse või enne artikli 29 lõikes 4 sätestatud tähtaja möödumist üksnes juhul, kui pakkumuse hindamisel on kindlaks tehtud, et kõnealune ettevõtja on igal juhul esitanud majanduslikult soodsaima pakkumuse.

(4) Kui komisjon teeb majanduslikult soodsaima pakkumuse kohta artikli 30 lõike 2 kohase otsuse, võib lepingu sõlmida ettevõtjaga, kes on esitanud paremuselt järgmise pakkumuse, mille kohta ei ole tehtud artikli 30 lõike 2 kohast otsust.

(5) Kui komisjon teeb otsuse vastavalt artikli 30 lõikele 1 või 3, võib lepingu sõlmida majanduslikult soodsaima pakkumuse esitanud ettevõtjaga, sealhulgas vajaduse korral ettevõtja(te)ga, kes on esitanud artikli 28 kohase teatise.

(6) Igal juhul teavitab avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija komisjoni igast otsusest, mis on seotud riigihankemenetluse tulemusega.

(7) Kõigi riigihankemenetlustes osalevate ettevõtjate puhul järgitakse riigihankeid reguleerivaid põhimõtteid, sealhulgas proportsionaalsuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet. Käesoleva määruse kohase välisriigi subsiidiumide uurimise tulemusel ei tohi avaliku sektori või võrgustiku sektori

hankijad kohelda asjaomast ettevõtjat viisil, mis on vastuolus nimetatud põhimõtetega.

(8) Iga tähtaeg hakkab kulgema kas teatise kättesaamisele või asjakohase komisjoni otsuse vastuvõtmisele järgnevast tööpäevast.

Artikkel 32

Riigihankemenetluse raames antava rahalise toetuse suhtes kohaldatavad trahvid ja perioodilised karistusmaksed

(1) Komisjon võib määrata trahve ja perioodilisi karistusmakseid, nagu on sätestatud artiklis 15.

(2) Lisaks võib komisjon oma otsusega määrata asjaomastele ettevõtjatele trahve, mis ei ületa 1 % nende eelmise majandusaasta kogukäibest, kui nad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu esitavad ebaõiget või eksitavat teavet artikli 28 kohases teatises või selle lisas.

(3) Komisjon võib oma otsusega määrata asjaomastele ettevõtjatele trahve, mis ei ületa 10 % nende eelmise majandusaasta kogukäibest, kui nad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu ei teata riigihankemenetluse käigus subsiidiumist vastavalt artiklile 28.

5. PEATÜKK. ÜLDISED MENETLUSSÄTTED

Artikkel 33

Seosed menetluste vahel

(1) Koondumise raames artikli 19 kohaselt teatatud rahaline toetus võib olla asjakohane ja seda võidakse uuesti hinnata seoses muu majandustegevusega.

(2) Riigihankemenetluse raames artikli 28 kohaselt teatatud rahaline toetus võib olla asjakohane ja seda võidakse uuesti hinnata seoses muu majandustegevusega.

Artikkel 34

Turu-uuring

(1) Kui kättesaadav teave annab alust põhjendatud kahtluseks, et välisriigi subsiidiumid, mida antakse konkreetses sektoris, konkreetset liiki majandustegevuse jaoks või mis põhinevad teataval toetusvahendil, võivad siseturgu moonutada, võib komisjon korraldada turu-uuringu konkreetse sektori, konkreetse majandustegevuse liigi või asjaomase toetusvahendi kasutamise kohta. Turu-uuringu käigus võib komisjon nõuda asjaomastelt ettevõtjatelt või ettevõtjate ühendustelt vajaliku teabe esitamist ja teha vajalikke kontrolle. Komisjon võib nõuda teabe esitamist ka asjaomaselt liikmesriigilt või kolmandalt riigilt.

(2) Komisjon võib avaldada aruande konkreetsete sektorite, konkreetsete majandustegevuse liikide või konkreetsete toetusvahendite turu-uuringu tulemuste kohta ning paluda huvitatud osapoolte arvamust.

(3) Komisjon võib selliste turu-uuringute käigus saadud teavet kasutada käesoleva määruse kohaste menetluste raames.

(4) Kohaldatakse käesoleva määruse artikleid 11, 12, 13 ja 15.

Artikkel 35

Aegumistähtajad

(1) Artikli 9 kohased komisjoni volitused aeguvad kümne aasta jooksul ning aegumistähtaeg hakkab kulgema asjaomasele ettevõtjale välisriigi subsiidiumi andmise päevast. Kui komisjon võtab välisriigi subsiidiumi suhtes artiklite 8, 11, 12 või 13 alusel mis tahes meetme, katkestab see kõnealuse aegumistähtaja kulgemise. Katkenud aegumist hakatakse pärast iga katkestust uuesti arvestama.

(2) Komisjonil on õigus määrata trahve ja perioodilisi karistusmakseid artiklite 15, 25 ja 32 alusel kolme aasta jooksul alates päevast, mil toimus artiklis 15, 25 või 32 osutatud rikkumine. Jätkuvate või korduvate rikkumiste puhul hakkab aegumistähtaeg kulgema rikkumise lõpetamise päevast. Kui komisjon võtab seoses artiklites 15, 25 või 32 osutatud rikkumisega mis tahes meetmeid, katkestab see trahvide või perioodiliste karistusmaksete määramise aegumistähtaja kulgemise. Katkenud aegumist hakatakse pärast iga katkestust uuesti arvestama.

(3) Komisjoni õigus rakendada otsuseid, millega määratakse trahve ja perioodilisi karistusmakseid artiklite 15, 25 ja 32 alusel aegub viie aasta jooksul ning see aegumistähtaeg hakkab kulgema trahvi või karistusmakse määramise otsuse tegemise päevast. Kui komisjon või komisjoni taotlusel tegutsev liikmesriik võtab meetmeid trahvi või perioodilise karistusmakse täitmisele pööramiseks, katkestab see aegumistähtaja kulgemise. Katkenud aegumist hakatakse pärast iga katkestust uuesti arvestama.

Artikkel 36

Otsuste avaldamine

(1) Komisjon avaldab kokkuvõtliku teadaande artikli 8 lõike 2 kohaselt vastu võetud otsuste kohta.

(2) Komisjon avaldab artikli 9 lõigete 2, 3 ja 4, artikli 24 lõike 3 ning artikli 30 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt vastu võetud otsused *Euroopa Liidu Teatajas*.

(3) Kokkuvõtlike teadaannete ja otsuste avaldamisel võtab komisjon nõuetekohaselt arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladust ja muud konfidentsiaalset teavet.

Artikkel 37

Otsuste adressaadid

(1) Artiklite 8, 9, 15, artikli 24 lõike 3, artikli 25, artikli 30 lõike 1 ja artikli 32 kohaselt vastu võetud otsused adresseeritakse asjaomastele ettevõtjatele või ettevõtjate ühendusele. Komisjon teatab nendest otsustest viivitamata adressaadile ja annab talle võimaluse teatada komisjonile, millist teavet ta peab konfidentsiaalseks. Komisjon esitab asjaomasele avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale koopia kõigist komisjoni otsustest, mis on adresseeritud hankemenetluses osalevale ettevõtjale.

(2) Artikli 30 lõigete 2 ja 3 kohaselt vastu võetud otsused adresseeritakse asjaomasele avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale. Komisjon esitab ettevõtjale, kellega riigihankelepingu sõlmimine on keelatud, selle otsuse koopia.

Artikkel 38

Avalikustamine ja kaitseõigused

(1) Enne artiklite 9, 15, artikli 24 lõike 3 punkti c, artikli 25, artikli 30 lõike 2 või artikli 32 kohase otsuse vastuvõtmist annab komisjon asjaomasele ettevõtjale võimaluse esitada oma märkused põhjuste kohta, mille pinnalt komisjon kavatseb oma otsuse teha.

(2) Komisjon lähtub oma otsuse tegemisel ainult väidetest, mille kohta asjaomased ettevõtjad on saanud esitada märkused.

Artikkel 39

Ametisaladus

(1) Käesoleva määruse kohaselt saadud teavet kasutatakse ainult sel eesmärgil, milleks seda koguti.

(2) Komisjon, selle ametnikud ja teised tema järelevalve all töötavad isikud ei avalikusta käesoleva määruse alusel saadud teavet, mille suhtes kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus.

(3) Lõiked 1 ja 2 ei takista avalikustamast statistikat ja aruandeid, mis ei sisalda teavet, mis võimaldaks kindlaks teha konkreetseid ettevõtjaid või ettevõtjate ühendusi.

6. PEATÜKK. SEOS MUUDE ÕIGUSAKTIDEGA

Artikkel 40

Seos muude õigusaktidega

(1) Käesolev määrus ei piira aluslepingu artiklite 101, 102, 106, 107 ja 108 ning nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003[12] ja nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004[13] kohaldamist.

(2) Käesoleva määruse kohaldamine ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määruse (EL) 2016/1037[14] kohaldamist.

(3) Käesoleva määruse kohaldamine ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/452[15] kohaldamist.

(4) Käesolev määrus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1035 suhtes ülimuslik, kuni see määrus muutub kohaldatavaks vastavalt selle artiklile 18. Kui pärast seda kuupäeva kuulub välisriigi subsiidium nii määruse (EL) 2016/1035 kui ka käesoleva määruse kohaldamisalasse, on ülimuslik määrus (EL) 2016/1035. Käesoleva määruse sätted riigihangete ja koondumiste kohta on siiski määruse (EL) 2016/1035 suhtes ülimuslikud.

(5) Käesolev määrus on nõukogu määruse (EMÜ) nr 4057/86 suhtes ülimuslik.

(6) Käesoleva määruse kohaldamine ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/712 kohaldamist. Käesoleva määruse artiklis 18 määratletud teatamisele kuuluvate koondumiste suhtes, mis hõlmavad lennuettevõtjaid, kohaldatakse 3. peatüki sätteid. Käesoleva määruse artiklis 27 määratletud hankemenetluste suhtes, mis hõlmavad lennuettevõtjaid, kohaldatakse 4. peatüki sätteid.

(7) Käesoleva määruse kohast uurimist ei korraldata ega meetmeid ei võeta ega rakendata juhul, kui selline uurimine või sellised meetmed oleksid vastuolus liidu kohustustega, mis tulenevad tema poolt sõlmitud asjakohastest rahvusvahelistest lepingutest. Eelkõige ei võeta käesoleva määruse alusel meetmeid, mis kujutaksid endast subsiidiumivastast erimeedet subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 32.1 tähenduses. Käesolev määrus ei takista liidul kasutamast õigusi või täitmast kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest.

---

12 Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1).

13 Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/1037 kaitse kohta subsideeritud impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed (ELT L 176, 30.6.2016, lk 55).

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79I, 21.3.2019, lk 1).

7. PEATÜKK. ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 41

Komiteemenetlus otsuste tegemiseks

Artikli 9, artikli 24 lõike 3 ja artikli 30 kohased otsused võetakse vastu artikli 43 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

Artikkel 42

Komiteemenetlus rakendusaktide vastuvõtmiseks

(1) Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte seoses järgmisega:

(a) artikli 19 kohaste koondumisi käsitlevate teatiste vorm, sisu ja menetluslikud üksikasjad;

(b) artikli 28 kohaste välisriigi rahalist toetust riigihankemenetluses käsitlevate teatiste vorm, sisu ja menetluslikud üksikasjad;

(c) artikli 38 kohase avalikustamise üksikasjad;

(d) läbipaistvusnõuete vorm, sisu ja menetluslikud üksikasjad;

(e) üksikasjalikud normid tähtaegade arvutamiseks;

(f) artikli 30 alusel tehtavate kohustusi käsitlevate ettepanekute tingimused ja tähtajad;

(g) üksikasjalikud normid artiklites 28, 29, 30 ja 31 osutatud menetlusetappide kohta, mis käsitlevad riigihankemenetlustega seotud uurimisi.

(2) Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 43 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 43

Komitee

(1) Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

(2) Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Artikkel 44

Delegeeritud õigusaktid

(1) Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et

(a) muuta artiklites 18 ja 27 sätestatud teatamiskünniseid, pidades silmas komisjoni praktikat käesoleva määruse kohaldamise esimesel viiel aastal ning võttes arvesse kohaldamise tõhusust;

(b) vabastada teatavad asjaomaste ettevõtjate kategooriad artiklite 19 ja 28 kohasest teatamiskohustusest, pidades silmas komisjoni praktikat käesoleva määruse kohaldamise esimesel viiel aastal, kui see võimaldab kindlaks teha majandustegevuse, mille puhul välisriigi subsiidiumid tõenäoliselt siseturgu ei moonuta;

(c) muuta artiklites 24 ja 29 sätestatud läbivaatamise ja põhjaliku uurimise tähtaegu.

(2) Lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktid võetakse vastu artikliga 45 ette nähtud korras.

Artikkel 45

Delegeeritud volituste rakendamine

(1) Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

(2) Artiklis 44 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks pärast kahe aasta möödumist käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

(3) Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 44 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

(4) Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

(5) Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

(6) Artikli 44 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 46

Läbivaatamine

Hiljemalt viie aasta jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta ja lisab sellele vajaduse korral asjakohased seadusandlikud ettepanekud.

Artikkel 47

Üleminekusätted

(1) Käesolevat määrust kohaldatakse välisriigi subsiidiumide suhtes, mis on antud kümne aasta jooksul enne käesoleva määruse kohaldamise algust, kui sellised välisriigi subsiidiumid moonutavad siseturgu pärast käesoleva määruse kohaldamise algust.

(2) Käesolevat määrust kohaldatakse välisriigi rahaliste toetuste suhtes, mida on antud kolme aasta jooksul enne käesoleva määruse kohaldamise algust, kui sellised välisriigi rahalised toetused on antud ettevõtjale, kes teatas käesoleva määruse kohaselt koondumisest või rahalisest toetusest seoses riigihankemenetlusega.

(3) Käesolevat määrust ei kohaldata koondumiste suhtes, mille kohta sõlmiti kokkulepe, kuulutati välja avalik pakkumine või omandati aktsiate kontrollpakk enne määruse kohaldamise algust.

(4) Käesolevat määrust ei kohaldata enne määruse kohaldamise kuupäeva alustatud riigihankemenetluste suhtes.

Artikkel 48

Jõustumine ja kohaldamiskuupäev

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates [kuupäev: kuus kuud pärast jõustumist].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus siseturgu moonutavate välisriigi subsiidiumide kohta

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Poliitikavaldkond: konkurents / ühtne turg

Mõju eelarvele on seotud komisjonile usaldatud uute ülesannetega, sealhulgas otsese järelevalve ülesannetega.

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ **uut meedet**

☐ **uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest**[54]

☐ **olemasoleva meetme pikendamist**

☐ **ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega**

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Käesoleva algatuse üldeesmärk on taastada siseturul võrdsed tingimused, et välisriigi subsiidiumid ei moonutaks seda.

1.4.2. Erieesmärgid

Käesoleval algatusel on kaks erieesmärki.

1. Tuvastada kõige moonutavamad subsiidiumid. Selle erieesmärgi raames tegeletakse asjaoluga, et subsiidiumide kohta ei ole rahvusvahelisel tasandil üldiselt piisavalt teavet ning puuduvad kriteeriumid ja menetlused, mille alusel välisriigi subsiidiumidest põhjustatud ELi siseturu võimalikku moonutust hinnata.

2. Kõrvaldada välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutused. Selle eesmärgi puhul tegeletakse välisriigi subsiidiumide põhjustatud tuvastatud moonutamiste kõrvaldamise vahendite puudumisega.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Sidusrühmade kogu	Praktiline mõju
Ettevõtjad	Esiteks mõjutab algatus kõige enam ettevõtjaid, kes võivad saada kasu välisriigi subsiidiumidest. See võib puudutada kõiki ettevõtjaid, nimelt ettevõtjaid, kes kuuluvad lõppkokkuvõttes välisriikide ja ELi kodanikele. Teatavat künnist ületavatest koondumistest ja

[54] Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

	riigihankepakkumustest teatamise kohustus toob nendele ettevõtjatele kaasa halduskoormuse. Kui komisjon algatab *ex officio* uurimise kõigis muudes turuolukordades, peavad asjaomased ettevõtjad esitama nõutud teabe. Kui leitakse, et ettevõtjad on saanud moonutavaid välisriigi subsiidiume, kohaldatakse nende suhtes tasakaalustavaid meetmeid, nagu subsiidiumi tagasimaksmine. Teiseks saavad ettevõtjad, kes ei saa kasu moonutavatest välisriigi subsiidiumidest, määrusest kasu, sest see taastab ja säilitab võrdsed võimalused siseturul. Kolmandaks ei mõjuta määrus kuigi palju VKEsid. Teatamiskünnised on tõenäoliselt liiga kõrged, et neid mõjutada. Lisaks on kõrge künnis, millest allapoole jäävad subsiidiumid ei ole tõenäoliselt moonutavad – 25 korda suurem kui vähese tähtsusega riigiabi puhul –, tõenäoliselt liiga kõrge, et mõjutada enamikku VKEsid.
Tarbijad	Kuigi uus õigusakt tarbijaid otseselt ei mõjuta, võib määrusel olla lühiajalises perspektiivis tarbijatele kerge negatiivne majanduslik mõju, sest see võib viia hinnatõusuni, kuigi see ei ole eeldatavasti märkimisväärne. Pikas perspektiivis saavad tarbijad võimaliku subsideeritud koondumise eelkontrollist siiski kasu. Eelkõige võib kontroll subsideeritud koondumiste üle edendada innovatsiooni ja tõhusust, sest subsideerimata ettevõtjatel on sel juhul paremad võimalused saavutada mastaabisääst. Lisaks parandab moonutavate välisriigi subsiidiumidega tegelemine ka muudel juhtudel peale koondumiste konkurentsi siseturul ja sellest saavad lõppkokkuvõttes kasu tarbijad tänu soodsamatele hindadele ja parematele toodetele.
Kolmandad riigid	Määrus ei mõjuta otseselt kolmandate riikide ametiasutusi. Komisjon kui täitmise tagaja võib siiski nendega nõu pidada seoses teabetaotlustega või üldisemalt kogu menetluse vältel. Üldiselt võib see vahend ajendada kolmandaid riike suurendama jõupingutusi mitmepoolsete lahenduste otsimisel ja hindama uuesti subsiidiumide kasutamist oma investeerimispoliitikas.
Avaliku sektori asutused	Määrus mõjutab kõige enam komisjoni kui avaliku sektori asutust, sest komisjonist saab uurimisvahendite rakendamise ainus tagaja. Subsideeritud koondumiste eelkontrolliks võib olla vaja umbes 40 täistööajale taandatud töötajat; riigihangete subsideeritud pakkumuste eelkontroll 45 täistööajale taandatud töötajat ja kõigi muude turgu moonutavate välisriigi subsiidiumidega seotud olukordade *ex officio* kontroll võib nõuda umbes 60 täistööajale taandatud töötajat. Määrus mõjutab tõenäoliselt riigiasutusi ja avaliku sektori hankijaid keskpikas ja pikas perspektiivis palju vähem, kuna komisjon ilmselt püüab kehtestada koos riiklike ametiasutustega koordineerimismehhanisme, et uurimisvahendit paremini rakendada.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Kavandatud näitajad põhinevad peamiselt komisjonisisestel andmeallikatel või komisjoni korraldatavatel konsultatsioonidel. Algatust kavatsetakse hinnata viie aasta jooksul pärast selle jõustumist. Hindamise käigus uuritakse eelkõige, kas ja mil määral on määrus aidanud parandada siseturu toimimist. Allpool on esitatud näitajad, mis on kavandatud käesoleva määrusega taotletavate poliitikaeesmärkide saavutamise jälgimiseks.

Erieesmärgid	**Seirenäitajad**	**Andmeallikad ja/või andmekogumismeetodid**	**Kas andmed on juba kogutud?**	**Andmete kogumise eest vastutavad isikud**
Tuvastada kõige moonutavamad subsiidiumid	Järelevalveasutuse käsitletud väidetavate moonutavate välisriigi subsiidiumide juhtumite arv aastas	Teabeallikad - Teatised - Kolmandate isikute esitatud turuteave - *Ex officio* juhtumid	Ei	Komisjon
	Moonutavaks tunnistatud välisriigi subsiidiumide osakaal võrreldes juhtumite koguarvuga	Andmed kõigi lõplike otsuste kohta, millega tuvastatakse välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutused.	Ei	Komisjon
	Nende juhtumite osakaal, mille puhul tasakaalustatuse kriteeriumi kontrolli põhjal parandusmeetmeid ei võetud, võrreldes juhtumite koguarvuga.	Andmed kõigi lõplike otsuste kohta, milles leitakse, et positiivne mõju kaalub üles moonutused.	Ei	Komisjon
Kõrvaldada välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutused	Sidusrühmade arvamused kehtestatud tasakaalustavate meetmete mõju kohta.	Konsultatsioonid ELi sidusrühmadega seoses nende arvamustega tasakaalustavate meetmete mõju kohta.	Ei	Komisjon

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Määrus peaks olema vahetult kohaldatav. Selleks ajaks, kui määrust hakatakse kohaldama, peaks komisjon olema kehtestanud tõhusad menetlused määruse täitmise tagamiseks, eelkõige potentsiaalselt subsideeritavatest koondumistest ja riigihankepakkumustest etteteatamise süsteemide toimimiseks, aga ka turu-uuringute tegemiseks ning muude uurimis-, rakendamise tagamise ja järelevalvevolituste teostamiseks.

Kui määrus jõustub ja teave välisriigi subsiidiumide kohta muutub üha kättesaadavamaks, kogub komisjon protsessi tõhususe kohta eksperdiarvamusi. Kui komisjon leiab selle teabe põhjal, et menetlusi saab parandada, ühtlustada või lihtsustada, võib ta otsustada asjakohaseid künniseid muuta või vabastada teatavad ettevõtjate kategooriad delegeeritud õigusaktiga teatamiskohustusest.

Algatust kavatsetakse hinnata viie aasta jooksul pärast selle jõustumist. Hindamise käigus uuritakse eelkõige, kas ja mil määral on määrus aidanud parandada siseturu toimimist.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva

punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja mis lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex ante*):

Probleemi algpõhjus on välisriigi subsiidiumid, mis põhjustavad moonutusi ELi siseturul, kuna puudub reguleeriv mehhanism selliste moonutuste vältimiseks või kõrvaldamiseks. Kuigi olemasolevad ELi meetmed sisaldavad mõningaid norme välisriigi subsiidiumide käsitlemiseks teatavates turutingimustes, ei ole need normid piisavad, tekitades õigusliku lünga. Kuna liidul on konkurentsi ja ühise kaubanduspoliitika valdkonnas ainupädevus, ei suuda liikmesriigid seda küsimust lahendada üksikute poliitikameetmete abil. Õiguslikku lünka kirjeldatakse üksikasjalikumalt allpool punktides 1.5.3 ja 1.5.4.

Subsiidiumid on tavaliselt osa kolmandate riikide laiematest tööstusstrateegiatest. Riikidel on õigus arendada ja rakendada oma tööstuspoliitikat, sealhulgas anda subsiidiume, mis võivad aga moonutada teiste riikide turgusid. Global Trade Alerti (GTA) andmetel on maailmas rakendatud subsiidiumimeetmete arv viimastel aastatel pidevalt kasvanud. 2020. aasta lõpuks oli kehtestatud 1 724 subsiidiumimeedet, mida kasutasid ELi viis suurimat kaubanduspartnerit (Hiina: 205, USA: 999, Ühendkuningriik: 104, Venemaa: 414, Šveits: 2). Kolm neist riikidest (USA, Šveits ja Hiina) on samuti peamised partnerid uute välismaiste otseinvesteeringute tegemisel ELi. Samad viis riiki teatasid WTO-le 2018. aasta kohta järgmised subsiidiumisummad: Hiina (520 miljardit eurot), USA (17 miljardit eurot), Venemaa (3,8 miljardit eurot), Ühendkuningriik (888 miljonit eurot), Šveits (697 miljonit eurot). Tõendid näivad viitavat sellele, et teatatud summasid on alahinnatud. Subsideerimise suurenemise ning ELi ja tema kaubanduspartnerite vahelise kaubandus- ja investeerimistegevuse kõrge taseme kombinatsioon tekitab ELi siseturul üha suurema moonutuste ohu.

Oodatav tekkiv liidu lisaväärtus (*ex post*):

ELi meetmed näivad loovat lisaväärtust. Eelkõige saab võrrelda välisriigi subsiidiumide kontrolli eesmärke ja lisaväärtust olemasoleva riigiabi kontrolli omadega, st tagada siseturul tõhus konkurents ja võrdsed tingimused. Riigiabi kokkusobivuse kriteeriumidega tagatakse, et abisumma piirdub minimaalselt vajalikuga ja on proportsionaalne ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisega. Seetõttu on liikmesriikidel keelatud kulutada ülemääraseid ja seega moonutavaid riigiabi summasid või korraldada omavahel subsideerimisrallisid. Turudistsipliini soodustab ka avalikult kättesaadav teave liikmesriikide toetuse kohta. Sellist kasu ei olnud võimalik saavutada liikmesriikide tasandil.

Lisaks võimaldab ELi tasandi määrus potentsiaalsetel välisriigi subsiidiumide saajatel olla eelnevalt teadlik normidest, mida pädev järelevalveasutus kasutab, et hinnata välisriigi subsiidiumide olemasolu ja võimalikke moonutusi, mida need võivad põhjustada. See tagab prognoositavuse ja parandab süsteemi õiguskindlust kõigis liikmesriikides.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Allpool (ja punktis 1.5.4) on esitatud ülevaade olemasolevatest ELi ja rahvusvahelistest vahenditest konkurentsi, kaubanduse, riigihangete ja teatavate valdkondlike õigusaktide valdkonnas, osutades olemasolevale õiguslikule lüngale välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutuste kõrvaldamisel ELi siseturul.

ELi konkurentsieeskirjade puhul kohaldatakse ELi riigiabi eeskirju üksnes ELi liikmesriikide antava rahalise toetuse suhtes ning nende eesmärk on tagada, et ELi valitsuse sekkumine ei moonutaks konkurentsi ega ELi-sisest kaubandust. Kolmandate riikide antud moonutavate subsiidiumide puhul sellist kontrollimehhanismi ei ole. ELi ühinemis- ja konkurentsieeskirjade eesmärk on vältida märkimisväärseid konkurentsimoonutusi, mis tulenevad ühinemistest ja omandamistest, mis märkimisväärselt takistaksid tõhusat konkurentsi, või ettevõtjate konkurentsivastasest tegevusest. Nendes ei arvestata konkreetselt seda, kas ettevõtja tegevus, näiteks konkurentsivastase hinnakujunduse kujul, tuleneb välisriigi subsiidiumidest või kas seda on nende abil hõlbustatud.

Lisaks võimaldab välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määrus liikmesriikidel teha taustauuringuid välisinvesteeringute kohta, mis tõenäoliselt mõjutavad liikmesriigi julgeolekut ja avalikku korda, võttes arvesse nende mõju olulistele varadele ja taristule. Määruses ei käsitleta aga konkreetselt moonutuste küsimust, mida põhjustavad välisriigi subsiidiumid siseturul.

Mis puutub riigihangetesse, siis ei käsitleta kehtivas ELi õigusraamistikus konkreetselt välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutusi ELi hanketurgudel. Direktiividega 2014/24/EL ja 2014/25/EL lubatakse avaliku sektori hankijatel põhjendamatult väikese maksumusega pakkumused tagasi lükata, kui on võimalik kindlaks teha, et pakkuja on saanud siseturuga kokkusobimatut riigiabi, kuid direktiivid ei sisalda vastavaid sätteid välisriigi subsiidiumide kohta. Lisaks, kui välisriigi subsiidiumide andmist saab pakkumuse üldhinnangus arvesse võtta, tuleb juhul, kui pakkumus lükatakse põhjendamatult väikese maksumuse tõttu tagasi, seda põhjendada, näidates, et välisriigi subsiidium vähendab pakkumuse elujõulisust ja pakkuja suutlikkust täita lepingut pakutud (põhjendamatult väikese) maksumusega.

Rahvusvaheliste hangete instrumendi eesmärk on ergutada kaubanduspartnereid pidama ELiga läbirääkimisi oma hanketurgude avamise üle ELi ettevõtjatele. Kui see on vastu võetud, järgitaks selles põhimõtet, mille järgi on ELi ettevõtjatel kolmandate riikide hanketurgudele tasakaalustatud ja vastastikune juurdepääs, kuid see ei suudaks kõrvaldada moonutusi, mida põhjustavad välisriigi subsiidiumid ELis.

Investeeringute hõlbustamiseks sõlmitakse valitsustevahelised kokkulepped. Need võivad hõlmata selliste hangete korraldamist, mis on ette nähtud projekti ühiseks rakendamiseks või kasutamiseks, eelkõige suurtes taristutes. Sellised hanked on ELi riigihangete alaste õigusaktide kohaldamisalast välja jäetud, tingimusel et täidetud on direktiivi 2014/24/EL artiklis 9 sätestatud tingimused, kuid need peavad alati olema kooskõlas ELi aluslepingutega. Selliste lepingute raames ei kontrollita konkreetselt välisriigi subsiidiumide moonutavat mõju.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Algatus on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu. Finantsmõju tegevusassigneeringutele kaetakse täielikult eraldistest, mis on ette nähtud 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus ühtse turu programmi rahastamispaketi raames.

Algatus saab kasu olemasolevatest eksperdiarvamustest konkurentsi, kaubanduse kaitse ja riigihangete valdkonnas, mis võivad luua sünergiat olemasolevate õigusaktide vahel ning vähendada vajalikke kulusid.

Kaubanduspoliitika valdkonnas võimaldavad WTO subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete leping ning kaubanduse kaitsemeetmed ELil reageerida ebaausale konkurentsile seoses selliste kaupade kahjuliku impordiga, mille hind on ebaõiglaselt alla normaalväärtuse (dumpinguvastane meede) või mida subsideeritakse (subsiidiumivastane meede). ELi dumpingu- ja subsiidiumivastaseid norme kohaldatakse aga ainult kaupade impordi suhtes ning need ei hõlma teenuseid, investeeringuid ega muid finantsvooge, mis on seotud ELis tegutsevate ettevõtjatega.

Rahvusvahelisel tasandil võib EL algatada WTO liikme vastu WTO vaekogu ees vaidluse subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu rikkumiste eest. Ka subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete leping käsitleb vaid kaubavahetust. Subsiidiumid ei ole WTO teenustekaubanduse üldlepingu kohaldamisalast välja jäetud. Tegelikult sisaldab teenustekaubanduse üldleping volitust pidada täiendavaid läbirääkimisi teenuste subsideerimise korra üle.

Kahepoolsetes vabakaubanduslepingutes esineb subsiidiume käsitlevates sätetes suuri erinevusi. Enamikus vabakaubanduslepingutes keskendutakse läbipaistvusele ja konsultatsioonidele moonutavate subsiidiumide korral. Mõni neist sisaldab sätteid, millega keelatakse subsiidiumid, mida peetakse eriti kahjulikuks (näiteks piiramatud tagatised). Mõne naaberriigiga sõlmitud lepingud sisaldavad kohustust kehtestada subsiidiumide kontrollisüsteem, mis on inspireeritud ELi riigiabi eeskirjadest. Kuigi nende lepingute eesmärk on tegeleda subsiidiumidega, mis mõjutavad kaubandust ELi ja asjaomase kolmanda riigi vahel, eeldatakse, et jurisdiktsioonid, kus on kehtestatud sellised subsiidiumikontrolli süsteemid, sobivad paremini kindlaks tegema subsiidiume, mis moonutavad ELi siseturgu, ja nendega tegelema. Selliste juhtumite korral ei pakuta vabakaubanduslepingutes tavaliselt õigeaegseid lahendusi selliste moonutavate subsiidiumidega tegelemiseks.

Määrus 2019/712, mis käsitleb konkurentsi kaitsmist lennutranspordisektoris, võimaldab komisjonil teha uurimisi, kui ta leiab tõendeid konkurentsi moonutava tegevuse kohta ELi lennuettevõtjate vahel ja lennutransporditeenuste turgudel. Lisaks on sellega hõlmatud subsiidiumid kolmandate riikide lennuettevõtjatele, kuid mitte muudele lennundussektori osalistele, ning see ei sisalda erinorme riigihangete kohta ega ELi sihtettevõtjate subsideeritud omandamise kohta.

Viimasena võimaldaks määrus (EL) 2016/1035, mis käsitleb kaitset kahjustava hinnakujunduse eest laevaehituses, ELil võtta meetmeid selliste laevade müügi vastu, mida müüakse normaalväärtusest väiksema hinnaga ja mis põhjustab seega kahju liidu tootmisharule, kui seda kohaldataks. Kuigi see määrus on ametlikult jõustunud, ei kohaldata seda enne OECD laevaehituslepingu jõustumist, nagu on sätestatud kõnealuse määruse artiklis 18. Võttes arvesse, et OECD laevaehitusleping ei ole ebapiisava ratifitseerimise tõttu kunagi jõustunud (ja eeldatavasti ei teegi seda), määrust (EL) 2016/1035 ei kohaldata.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Algatus on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu. Finantsmõju tegevusassigneeringutele kaetakse täielikult eraldistest, mis on ette nähtud 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus ühtse turu programmi rahastamispaketi raames.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ **Piiratud kestusega**

– ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

– ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ **Piiramatu kestusega**

– Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2022–2025,

– millele järgneb täieulatuslik rakendamine

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid[55]

☒ **Eelarve otsene täitmine** komisjoni poolt

– ☒ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

– ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☐ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

– ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

– ☐ avalik-õiguslikele asutustele;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;

– ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;

– ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

– *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

Ainuvastutus määruse täitmise tagamise eest on komisjonil.

[55] Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BudgWebi veebisaidil: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/ET/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Määrust hinnatakse ja see vaadatakse läbi viis aastat pärast jõustumist. Hindamise käigus uuritakse eelkõige, kas ja mil määral on konkreetsed eesmärgid aidanud parandada siseturu toimimist. Komisjon esitab tulemused Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.

Lisaks jälgib komisjon uue vahendi täitmise tagamise kontekstis pidevalt, kas kohaldatavad meetmed on tulemuslikud ja tõhusad. Komisjoni uue määrusega seotud tegevusest antakse aru iga-aastases konkurentsiaruandes.

Lisaks võidakse nõuda läbivaatamist, kui kaalutakse täiendavaid norme, et kontrollida välisriigi subsiidiumide moonutavat mõju ELi siseturul, sealhulgas rahvusvahelisel tasandil.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Määruse rakendamisega seoses on komisjonil ainupädevus tagada määrusest tulenevate kohustuste täitmine, sealhulgas hinnata teatisi võimalike subsideeritud koondumiste ja ELi riigihankemenetluste pakkumuste kohta.

Kui ettevõtja ei teata muul viisil teatamisele kuuluvast subsideeritud tehingust, võib komisjon määrata karistusi ja trahve. Kui komisjon jõuab järeldusele, et välisriigi subsiidium moonutab siseturgu, võib ta kehtestada tasakaalustavaid meetmeid või nõustuda kohustustega, sealhulgas väliriigi subsiidiumi tagasimaksmisega.

Komisjoni ja määruse kohaldamisega seotud ettevõtjate vahel võib olla vaja dialoogi, tagamaks, et ettevõtjad järgivad rakendatud meetmeid, sealhulgas subsiidiumi, trahvide või muude karistuste võimalik tagasimaksmine.

Sisekontrolli raamistik põhineb komisjoni sisekontrolli põhimõtete rakendamisel. Kooskõlas finantsmääruse nõudega on komisjoni rakendatava tulemustele keskenduva eelarve strateegia oluline eesmärk tagada kulutõhusus selliste juhtimis- ja kontrollisüsteemide kavandamisel ja rakendamisel, mida kasutatakse vigade ennetamiseks või avastamiseks ja parandamiseks.

Rahalisi vahendeid nõudvaid meetmeid rakendatakse peamiselt hangete kaudu otsese eelarve täitmise raames. Seega peetakse kaasnevaid seaduslikkuse ja korrektsusega seotud riske (väga) väikseks.

Pidev seos poliitikatööga tagab paindlikkuse, mis on vajalik, et kohandada vahendid poliitika tegelike vajadustega valdkonnas, kus toimuvad sagedased muutused.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Kavandatava määruse rakendamisega seoses on tuvastatud järgmised riskid:

1) ELi ettevõtjate suhtes võetavad vastumeetmed

Uue õigusaktiga võib kaasneda oht, et kolmandad riigid, kelle arvates takistab see variant nende äriühingute tegevust, võtavad vastumeetmeid. Selliste probleemide

lahendamiseks põhineb määrus ELi riigiabi eeskirjadega sarnastel põhimõtetel, kõrvaldab olemasoleva õigusliku lünga ja taastab võrdsed võimalused siseturul. Vahendit toetavad kolmandate riikide äriühingud, kes ei saa subsiidiumidest kasu. Määrust kohaldatakse objektiivselt ja mittediskrimineerivalt kõigi ELis tegutsevate ettevõtjate suhtes, olenemata nende omandivormist, ning seega on see kooskõlas ELi rahvusvaheliste kohustustega. Määruse vastuvõtmine võib samuti motiveerida ELi-väliseid riike töötama välja ELiga sarnast riigiabi kontrollisüsteemi ja (taas)osalema läbirääkimistel, et leppida kokku subsiidiumide suhtes kohaldatavates rahvusvahelistes reeglites, näiteks WTO raames. Igal juhul ei oleks sellised vastumeetmed tõenäoliselt kooskõlas WTO reeglitega, sest need oleksid diskrimineerivad, kui kolmandas riigis ei ole samaväärset süsteemi kodumaiste subsiidiumide kontrollimiseks.

2) Äriühingute halduskoormuse ootamatu suurenemine

Määrus sisaldab võimalust muuta asjakohaseid künniseid või vabastada teatavad ettevõtjate kategooriad delegeeritud õigusaktiga teatamiskohustusest, kui leitakse, et teatavad teatatud tehingud ei põhjusta moonutusi. Tarbetu halduskoormusega seotud riske saaks samuti vähendada määruse kohaldamist käsitlevate suuniste abil.

3) Avaliku sektori asutuste halduskoormuse ootamatu suurenemine

Pärast kavandatava määruse jõustamist hakkab komisjon juhtumeid lahendama ning see suurendab halduskulusid (tööjõukulud, seadme- ja materjalikulud ning üldkulud). Komisjonile esitatud ootamatult suur teatiste hulk võib kaasa tuua töötajate puuduse, halduse probleemid ja lisakulusid. Komisjon võib siiski otsustada meetmed võtmata jätta, kui juhtum ei tekita süsteemset probleemi ega avalda märkimisväärset mõju ELi siseturule.

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Ei ole asjakohane

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Võetavate ennetus- ja kaitsemeetmete puhul keskendutakse juhtimiskoosolekute ja sidusrühmadega toimuvate kontaktide läbipaistvuse suurendamisele, järgides riigihangetega seotud parimaid tavasid, sealhulgas kasutades elektrooniliste riigihangete ja pakkumuste elektroonilise esitamise vahendit. Samuti hoitakse meetmetega ära ja tehakse kindlaks võimalikud huvide konfliktid.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finants-raamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneerin gute liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud /liigendamata[56]	EFTA riikidelt [57]	kandidaat-riikidelt[58]	kolman-datelt riikidelt	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
1	03 01 Ühtse turu programm	Liigenda-mata	JAH	EI	EI	EI
1	03 02 01 01 Ühtse turu programm	Liigenda-tud	JAH	EI	EI	EI
1	03 02 01 05 Ühtse turu programm	Liigenda-tud	JAH	EI	EI	EI
7	20 02 06 Muud juhtimiskulud	Liigenda-mata	EI	EI	EI	EI

[56] Liigendatud – liigendatud assigneeringud / liigendamata – liigendamata assigneeringud.
[57] EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.
[58] Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

–

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	1	Ühtne turg, innovatsioon

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

			2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Pärast 2027. aastat**	**KOKKU**
Tegevusassigneeringud											
Tegevusassigneeringud – 03 02 01 01 Ühtse turu programm	Kulukohustused	(1a)	--	0,725	0,775	0,450	0,450	0,450	0,450		3,300
	Maksed	(2a)	--	0,363	0,750	0,613	0,450	0,450	0,450	0,225	3,300
Tegevusassigneeringud – 03 02 01 05 Ühtse turu programm	Kulukohustused	(1b)	--	0,725	0,950	0,800	0,600	0,875	0,575		4,525
	Maksed	(2b)	--	0,363	0,838	0,875	0,700	0,738	0,725	0,288	4,525
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud[59]											
Eelarverida	03.010101.02	(3)	--	--	0,175	0,350	0,150	0,425	0,125		1,225
• Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	--	1,450	1,725	1,250	1,050	1,325	1,025		7,825
	Maksed	(5)	--	0,725	1,588	1,488	1,150	1,188	1,175	0,513	7,825
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	--	--	0,175	0,350	0,150	0,425	0,125		1,225

[59] Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused	= 4 + 6	--	**1,450**	**1,900**	**1,600**	**1,200**	**1,750**	**1,150**		**9,050**
	Maksed	= 5 + 6	--	**0,725**	**1,763**	**1,838**	**1,300**	**1,600**	**1,300**	**0,513**	**9,050**

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**7**	„Halduskulud“

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU
•Personalikulud		--	3,040	9,260	15,480	17,570	17,570	17,570		80,490
•Muud halduskulud		--	0,050	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150		0,800
KOKKU	Assigneeringud	--	**3,090**	**9,410**	**15,630**	**17,720**	**17,720**	**17,720**		**81,290**

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU**	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	--	**3,090**	**9,410**	**15,630**	**17,720**	**17,720**	**17,720**		**81,290**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused	--	**4,540**	**11,310**	**17,230**	**18,920**	**19,470**	**18,870**	**0,000**	**90,340**
	Maksed	--	**3,815**	**11,173**	**17,468**	**19,020**	**19,333**	**19,020**	**0,513**	**90,340**

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

Tegevusassigneeringuid kasutatakse vajaliku IT-taristu, uuringute ja konsultatsioonide rahastamiseks, et tagada vahendi tõhus rakendamine ja täitmise tagamine.

Ammendavat loetelu oodatavatest tulemustest, mis programmikohase finantssekkumisega saavutatakse, ning vastavaid keskmisi kulusid ja arve, mida käesolevas punktis nõutakse, ei ole võimalik esitada, kuna tegemist on uue algatusega ning puudub minevikuandmete statistika, mille põhjal järeldusi teha. Määruse ettepanekule lisatud mõjuhinnangus leiti, et aastas võidakse teatada ligikaudu 30st subsideeritud koondumise juhtumist, ligikaudu 36st riigihanke subsideeritud pakkumuste juhtumist ning 30–45 *ex officio* juhtumist muudes turuolukordades, sealhulgas teatamiskünnistest allapoole jäävad koondumised ja riigihankemenetlused.

Määruse eesmärk on tegeleda välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutustega:

1. tuvastades kõige moonutavamad subsiidiumid ja

2. kõrvaldades välisriigi subsiidiumide põhjustatud moonutused.

Neid kahte erieesmärki jälgitakse punktis 1.4.4 kirjeldatud nelja seirenäitaja abil:

a. järelevalveasutuse käsitletud väidetavate moonutavate välisriigi subsiidiumide juhtumite arv aastas;

b. moonutavaks tunnistatud välisriigi subsiidiumide osakaal võrreldes juhtumite koguarvuga;

c. nende juhtumite osakaal, mille puhul tasakaalustatuse kriteeriumi kontrolli tulemuste põhjal parandusmeetmeid ei võetud, võrreldes juhtumite koguarvuga;

d. sidusrühmade arvamused kehtestatud tasakaalustavate meetmete mõju kohta.

Lisaks jälgitakse rahastamisvahendi tulemuslikkust ning antakse selle kohta aru, et tagada määruse rakendamiseks ja täitmise tagamiseks kasutatud vahendite kulutasuvus.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7								
Personalikulud	--	3,040	9,260	15,480	17,570	17,570	17,570	80,490
Muud halduskulud	--	0,050	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150	0,800
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	**--**	**3,090**	**9,410**	**15,630**	**17,720**	**17,720**	**17,720**	**81,290**

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud[60]								
Personalikulud	--	--	--	--	--	--	--	--
Muud halduskulud	--	--	0,175	0,350	0,150	0,425	0,125	1,225
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	**--**	**--**	**0,175**	**0,350**	**0,150**	**0,425**	**0,125**	**1,225**

KOKKU	**--**	**3,090**	**9,585**	**15,980**	**17,870**	**18,145**	**17,845**	**82,515**

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

60 Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

– ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	pärast 2027. aastat
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)									
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)			**20**	**50**	**80**	**80**	**80**	**80**	**80**
20 01 02 02 (delegatsioonides)									
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)									
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)									
Muud eelarveread (märkige)									
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)[61]									
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)				20	40	65	65	65	65
20 02 02 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)									
XX 01 xx **yy zz** [62]	- peakorteris								
	- delegatsioonides								
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)									
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)									
Muud eelarveread (märkige)									
KOKKU			**20**	**70**	**120**	**145**	**145**	**145**	**145**

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Uue määruse järgimise jälgimine, asjaomaste juhtumite käsitlemine, otsuste koostamine, turu-uuringute tegemine.
Koosseisuvälised töötajad	Uue määruse järgimise jälgimine, ametnike ja ajutiste töötajate abistamine asjaomaste juhtumite käsitlemisel, otsuste koostamine, turu-uuringute tegemine. IT-projektide, sh teatamisportaali ja dokumendihaldussüsteemi haldamine. Asjaomastele töörühmadele tehnilise toe pakkumine.

61 Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

62 Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate vaheülemmäära arvestades (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

– ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Algatus on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu. Finantsmõju tegevusassigneeringutele kaetakse täielikult eraldistest, mis on ette nähtud 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus ühtse turu programmi rahastamispaketi raames.

– ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

– ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

3.2.5. Kolmandate isikute osalus

Ettepanek/algatus:

– ☒ ei hõlma kolmandate isikute kaasrahastust

– ☐ hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **N**[63]	Aasta **N + 1**	Aasta **N + 2**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

[63] N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

– ☐ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

– ☒ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

  – ☐ omavahenditele

  – ☒ muudele tuludele

  – palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida Peatükk 42 – trahvid ja karistused	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[64]						
		Aasta **N**	Aasta **N + 1**	Aasta **N + 2**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel ….								

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

Tulu suurust ei ole võimalik prognoosida, kuna see on seotud trahvidega, mis määratakse ettevõtjatele määruses sätestatud kohustuste täitmata jätmise eest.

[64] Traditsiooniliste omavahendite (tolli- ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.